તપ અંગે બોધ

તપ કરીયે, સમતા રાખી ઘટમા,
ખાવત પીવત મોક્ષ જે માને,
ને સિરદાર બહુ જટમા—તપ૦

કોય પુરાણુ તે કર્મ નિર્જરે,
એ સમ સાધન નહીં ઘટમા.
ધ્યાન તપે સવિ કર્મ જલાઈ
શિવવધૂ વરિયે ઝટપટમા તપ૦

श्री लोढणपार्श्वनाथाय नमः ।

पू. शासनप्रभावकाचार्य श्रीमद् विजयमोहनसूरीश्वरेभ्यो नमः

શ્રી મુક્તિકમલ જૈન મોહનમાળા પુષ્પ ૬૬ મું

જૈન તપાવલિ

અને

તેનો વિધિ

✿

સુધારા વધારા સહિત સંસ્કરણ

આ પુસ્તકમાં વધુ પ્રચલિત તપો, વિધિ સાથે આપેલા છે

✿

સંગ્રાહક-સંપાદક

પરમપૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી યશોવિજયજી મહારાજ

卐

પ્રકાશક—
શ્રી મુક્તિકમલ જૈન મોહનમાળા કાર્યાધિકારી
લાલચંદ નંદલાલ શાહ
ઠે. રાવપુરા-કોઠીપોળ, વડોદરા

પ્રાપ્તિસ્થાન
લાલચંદ નંદલાલ શાહ
રાવપુરા, કોઠીપોળ,
મ ગ્રામદન, મુ. વડોદરા

વીર સંવત ૨૪૯૩
વિક્રમ સંવત ૨૦૨૩
ઈ. સ. ૧૯૬૮

તૃતીયાવૃત્તિ

મૂલ્ય ૫૦ ન. પૈ.

— આભાર —

આ પુસ્તિકાની વધુ નકલો કાઢવા માટે અમારી સંસ્થાને પરવાનગી આપી તે બદલ અમો શ્રી ગોડીજી જૈન મિત્ર મંડળના આભારી છીએ.

લિ.
લાલચંદ શાહ

મુદ્રક
ધૈર્યકુમાર ચી. શાહ
આશા પ્રિન્ટર્સ
૧૦૮/ કેશવજી નાયક રોડ
મુંબઈ-૯ (B R)

અનુક્રમણિકા

અકારાદિ ક્રમવાળી તપની અનુક્રમણિકા

શ્રુતજ્ઞાનની સ્તુતિ ૨ થી ૪, પાતે અને જ્ઞાનની પૂજાઓ વગેરે ૪૨ થી ૪૬ સુધીનાં પાનાઓમાં છે

પ્રકાશકીય નિવેદન

અમારૂ ગોડીજી જૈન મિત્રમંડળ વર્ષોથી ગોડીજી જૈન ઉપાશ્રયમા થતી ધર્મારાધનાઓના લાભ લે છે મંડળના સભ્યો આરાધના કરે છે, કરાવનારને છે અને કરતા હોય તેમને સેવાઓ પણ અત્યંત ખંત અને ભક્તિભાવથી આપે છે અમને પૂ ગુરુદેવોની વૈયાવચ્ચનો પણ લાભ મળે છે આ અમારૂ સદ્ભાગ્ય છે

મુખ્ય સેક્રેટરીઓ તરીકે હાલમા સેવાભાવી મુખ્ય સેક્રેટરી શ્રી બાબુભાઈ ગોપીવાલા તથા શ્રી નીનુભાઈ છે ચતુર્વિધ શ્રીસંઘની વિવિધ વૈયાવચ્ચમા ઉત્તમ ફાળો આપે છે અમારા મંડળ માટે એ ગૌરવજનક બાબત છે મંડળ તેમના કાર્યને હાર્દિક ટેકો આપતુ રહ્યુ છે

મંડળે વિ સં ૨૦૧૬મા શ્રીસમેત શિખરજી તીર્થની યાત્રાની સ્પેશીઅલ ટ્રેન કાઢી અને યાત્રાળુઓની સેવા-સારવારની અમને સુંદર તક મળી અને જાણીતા ક્રિયાકારી સ્વ શ્રી રતીલાલ કુલચંદભાઈ જેઓ ધર્મારાધન કરવુ અને કરાવવુ તેમા શ્રેષ્ઠ ફાળો આપતા હતા તેઓ પણ સાથે હતા અને તેઓ સહુને ધર્મારાધનમા ઉજમાળી બનાવતા હતા, અમારી સેવાઓથી યાત્રાળુઓને ખુબજ સંતોષ થયો હતો અને યાત્રાની વ્યવસ્થા પ્રશંસાપાત્ર બની હતી યાત્રા પૂરી કરીને મુંબઈ આવ્યા બાદ, જે રકમ બચી તે અમોએ પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી વિજય ધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજના ઉપદેશથી પૂ જંબુ, શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી જૈન પાઠશાલાની સ્થાપના વખતે તેમા અર્પણ કરી દીધી હતી જે પાઠશાળા ચતુર્વિધ સંઘ અને કોલેજીઅન વિદ્યાર્થીઓને ભારે આશીર્વાદ રૂપ બની ગઈ છે અન્તમા આવી સેવાઓની તક મંડળને મળ્યા કરે શાસનદેવને અમારી એજ પ્રાર્થના

હવે ત્રીજી આવૃત્તિ અંગે

પહેલી આવૃત્તિ સં. ૨૦૧૨માં અને બીજી સુધારાવધારા સાથે સં. ૨૦૧૬માં બહાર પડી હતી અને આ ત્રીજી આવૃત્તિ સં. ૨૦૨૩માં બહાર પડી રહી છે તે અમારા માટે આનંદનો વિષય છે એથી વધુ આનંદ અને ગૌરવનો વિષય અમારા માટે એ છે કે આ આવૃત્તિનું સંપાદન, સંશોધન પરમપૂજ્ય વિદ્વાન મુનિપ્રવર શ્રીમદ્ યશોવિજયજી મહારાજના હસ્તે થયું તે છે

તેઓશ્રીએ આ નાનકડી–સામાન્ય પુસ્તિકાને પણ મોનો ટાઈપમાં મુદ્રણાદિકની વિવિધતા દ્વારા સુશોભિત અને રોચક બનાવવા ઘણો શ્રમ ઊઠાવ્યો છે એમાંય ૪૫, આગમ તપ માટે તદ્દન નવા, અત્યુપયોગી અને સાર્થક દુહાઓ બનાવીને તેઓશ્રીએ આરાધક વર્ગને કાયમ માટે ઉપકૃત કર્યા છે તદુપરાંત અનેક સ્થળે શબ્દો, વાક્યો, હેડીંગોમાં યથાશક્ય સુધારાવધારા કરીને પ્રસ્તુત પુસ્તકની ઉપાદેયતા વધારી છે

આમાં અનુક્રમણિકા બે જાતની આપીને નવીનતા ઉભી કરી છે ચાલુ રિવાજ મુજબની અનુક્રમણિકા તો છે જ, પણ ઘણીવાર એવું બને છે કે જુદા જુદા તપની વિધિ પૂછવા આવે ત્યારે, તેનું પાનું શોધવા અનુક્રમણિકા જોયા કરીએ છતાં તેનો જલદી પત્તો નથી લાગતો એટલે અકારાદિક્રમથી અનુક્રમણિકા દાખલ કરી અતિ સુલભતા કરી આપી છે તે બદલ તેઓશ્રીનો આભાર માનીએ છીએ

પરમપૂજ્ય આ. શ્રી વિજય પ્રતાપ સૂરીશ્વરજી મ. તથા પ. પૂ. આ. શ્રી વિજય ધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજે જે શુભાશીષ પાઠવી છે તે માટે આનંદ અનુભવીએ છીએ

લી. ગોડીજી જૈન મિત્ર મંડળ

दर्भातीमडनर्थालोढणपार्श्वनाथाय नम ।

સપાદકીય નિવેદન

મુંબઇ ગોડીજી જૈન મિત્ર મંડળે મને આ પુસ્તિકા જે સ્વરૂપે જે ટાઇપ અને જે મર્યાદા છે અને ત્યાં સુધી તેને જાળવીને પંદર દિવસમાં પ્રગટ કરાવી આપવાની છે એમ જણાવ્યું એટલે ટાઇપો સર્વથા બદલી તેમની ભાવનાને સફળ એવું સ્થાન રહે તે રીતે અતિ જરૂરી એવા સુધારા વધારા સાથે આ ત્રીજી આવૃત્તિ પ્રગટ થઇ રહી છે

આ આવૃત્તિમાં કરેલા સુધારા વધારા ધ્યાન કરીને પીસ્તાલીસ આગમના તપના દુહા અને નામો જોડેલા છે બીજા સાથે છે અકારાદિક્રમથી આપેલ અનુક્રમણિકા તપ તથા પાઠ શીઘ્ર શોધવામાં ખૂબજ ઉપયોગી બનશે આ તપમાંના દુહાઓ અને આવૃત્તિઓમાં સ્વ કવિરાજ મુનિ શ્રી રૂપવિજયજી વિરચિત જપ આગમની છાપેલી મોટી પીસ્તાલીસ પૂજાઓમાંના દુહા અમાં કોઇ આગમ વાને એકતો કાઇ મેળ માટે બન્ને કર્તાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યા છે કર્તાના સંખ્યા સમાન ધોરણ રાખવાનું છતા જાળવ્યું નથી વળી જે દુહાઓ છે જેમાં કેટલાકમાં આગમના નામોનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે જ્યારે કેટલાકમાં મુદ્દલ નથી નામની જગ્યાએ તેના વિષય કે ઉપાદાન હોય તે પણ નથી તો શું કરવું ? એ પ્રશ્ન ઊભો થતા પ્રાથમિક વિચાર એ કર્યો કે જે દુહામાં નામ નથી તે માટે તેજ આગમની પૂજાની પંક્તિઓ લઇ તેને જ દુહાની ઢબે જોડવી દેવી જેથી કર્તાની રચના અને મહત્વ જળવાઇ રહે અને તમામ દુહાઓમાં નામ આવતા શિક્ષિત અશિક્ષિત દરેક નાના મોટા, સહુને સુગમ થઇ પડે ક્રમમાં ભૂલાવો ન થાય અને નામોચ્ચારથી પ્રસ્તુત આગમ પ્રત્યે ભાવોલ્લાસની વૃદ્ધિ પણ થાય આવા કારણે પૂજાની પંક્તિઓ જરા તરા સુધારા વધારા સાથે દુહા રૂપે જોડવી નામવાળા દુહા તૈયાર કર્યા

બનાવ્યા બાદ મને પુન અસંતોષ થયો કેટલાક દુહાઓમા નામો તો થ
પણ જુનામા તેમજ નવનિર્મિત કેટલાક દુહાઓમાં આગમનો વિષય યથોચિત
રીતે ઝળકતો ન હતો અને કવિ અને મારી મિશ્રરચના, આ પણ ઠીક ન
લાગવાથી મે મારી પહેલી બીયડીને જતી કરી અને જા આગમના તમામ
દુહાઓ નવા જ બનાવી અહીંઆ આપ્યા છે ટૂક સમયમા રચવાના કારણે
કા ક અને ભાવની દૃષ્ટિએ રહી ગયેલી ક્ષતિ સહ્ય ગણવી એમ છતા આપેલા
દુહાઓ એક દરે સહુને ગમશે એવો આશાવાદી બનુ તો અસ્થાને નહીં ગણાય

જાપના નામોનો ક્રમ અને દુહાઓનો ક્રમ બંને વચ્ચે સુમળ ન હતો
જે આગમનો જાપ થાય તો વળી દુહો બીજા જ આગમનો બોલાય આથી પૂજાને
આધારરૂપ રાખેલ હોવાથી પૂજાના ક્રમ પ્રમાણે દુહા ઓ નામોનો સુમેળ
કર્યો છે

આગમનાં નામો અંગે ખુલાસો કરૂ કે નંદી વગેરે આગમો, તત્ત્વાર્થ
ભાષ્ય પાક્ષિકસૂત્ર ટીકા વગેરેમા અને તે આધારે રચાએલી પૂજા તથા
સસ્કૃતાદિ ભાષા કાવ્યોમા આવતા આગમોના નામોમાં મતાંતરો, વિકલ્પો
અને નામાંતરો છે એકજ નામના આગળપાછળ સામાન્ય ફેરફારો છે
સંસ્કૃત પ્રાકૃત મિશ્ર નામો પણ બોલાય છે આગમોના ક્રમમા ફેરફારો છે
આમાં અસલ કયું અને આ ફેરફારોનાં કારણો શું ? એની વિગતો ચર્ચા
અને નિર્ણય આ સ્થાન નથી પણ આ બાબતમા આરાધકોએ શ્રદ્ધા
અને ભકિતની દૃષ્ટિ રાખીને કશો વ્યામોહ કરવા જરૂર નથી

જા આગમોમાં ૧૧ અંગો ૧૨ ઉપાંગો ૧૦ પયન્ના[૧] ૬ છેદ
સૂત્રો, ૪ મૂળસૂત્રો અને ૨ ચૂલિકાસૂત્રોનો [૪] સમાવેશ થાય છે

ટિપ્પણો

૧ ૧૧ અંગોના નામોમા સહુએ એકવાક્યતા (લગભગ) જાળવી છે
બાકીનાઓમા વિકલ્પો સર્જાયા છે ૨ પયન્નાની સંખ્યા ઘણી છે એમાથી
૪૫ મા દશજ સ્વીકાર્યા પણ એ શમાએ એકમતી ન રહી દાખલા તરીકે એકે
ચંદાવિજ્જા રાખ્યો તો બીજાઓએ ગચ્છાચાર પયન્નો રાખ્યા મૂલમા કેટલાકે

પિણ્ડનિયુક્તિને સ્થાન આપ્યું તો બીજા વર્તુલોએ ઓઘનિયુક્તિને સ્થાન આપ્યું ૩ છેદ સૂત્રોના નામાંતર છે ૪ દિગમ્બરો વિદ્યમાન આગમ માત્રને માનતા નથી જ્યારે શ્વેતામ્બર, સ્થાનકવાસી તેરાપંથી રૂપમાંથી બત્રીસનેજ માન્ય કરે છે

બીજા પણ કેટલાક અનેક આવશ્યક, મુદ્રણની દૃષ્ટિએ શોભા સરલતા અને વ્યવસ્થાની દૃષ્ટિએ તેમજ ભાષાની દૃષ્ટિએ ઉપયોગી સુધારા વધારા કર્યા છે

મારી અંગત ભાવનાને અનુરૂપ આ પ્રકાશન નથી, એમ છતાં પ્રથમ બે આવૃત્તિની દૃષ્ટિએ ટાઈપ, વ્યવસ્થા અને વગેરે રીતે જોતાં આમાં નવીનતા જણાઈ આવશે આ તમાં અનાદિકાલની આહાર સંજ્ઞા તોડનાર તેમજ નિકાચિત અવસ્થા પામેલા કર્મોને ભેદી નાખનારા તપો માર્ગમાં સૌ કોઈ જોડાઈ જાવ એજ નમ્ર અભ્યર્થના અનુપયોગિતાદિને લીધે દૃષ્ટિદોષ કે મુદ્રણદોષને લીધે જે ક્ષતિઓ રહી ગઈ હોય, તે સુધારી વાંચવા વિનંતી

સં ૨૦૨૩
શ્રાવણમાસ
મુંબઈ ૩ પાયધુની
ગોડીજી જૈન ઉપાશ્રય

મુનિ યશોવિજય

જય વીતરાગ !

દરેક તપમા કરવાનો સર્વ સામાન્ય વિધિ

દવાની સાથે પથ્યનો સ્વીકાર અને કુપથ્યનો ત્યાગ હોય તો, જેમ દવા ઉત્તમ ફાયદો આપે તે જ રીતે તપની સાથે અવિધિ અને અશ્રદ્ધા રૂપ દોષોનો ત્યાગ અને વિધિ શ્રદ્ધા અને ભાવની વિશુદ્ધિરૂપ ગુણો| સેવન થાય તો આહારસંજ્ઞાના ઘટાડા સાથે વાસનાઓના વિકારોનો હ્રાસ જરૂર જોવા મળે

તો દોષ અને ગુણો વગેરે માટે ઘણા નિયમો છે, તે ગુરુગમથી સમજવા અહીંઆ ટૂંકી સમજ અને સ્થૂલ નિયમોની વાનગી રજૂ કરી છે તે પૂરા રીતે પાળવા માટે પ્રયત્નશીલ જરૂર બન|

૧ સવાર અને સાંજે પ્રતિક્રમણ

૨ બને તો ત્રિકાલદેવવંદન

૩ શક્ય હોય તો ગુરુવંદન કરી પચ્ચકખાણ કર| અને વાસક્ષેપ નખાવવો.

૪ સાથીઆ વગેરેનો વિધિ જરૂર જાળવવો

૫ દરેક તપમાં પાણી અચિત્ત જ વાપરવા| હોય છે અને રાત્રિભોજનનો ત્યાગ હોય છે

૬ બ્રહ્મચર્ય, ભૂમિશયન, સ્વાધ્યાય સમતા આ મવિશુદ્ધિ વગેર| પાલન કરવા ખપી જવું

૭ દેવદર્શન પૂજન ગુરુભક્તિ સાધમિકવાત્સલ્ય આદિ કરવું

૮ વિધિપૂર્વક પારણું કરવું પારણા પછી પણ જીભના 'દ્રિયને કાબૂમા રાખવી આસક્તિ અને ઇચ્છાઓ ઘટાડવી

૯ લોગસ્સ ચંદેસુનિમ્મલયરા૦ સુધી ગણવાના છે દરક તપમાં માળા વીશ જ હોય છે

卐

ॐ अर्हं नमः ।

પ્રગટપ્રભાવીશ્રીગોડીપાર્શ્વનાથાય નમઃ

સકલલબ્ધિનિધાનાય શ્રીગૌતમગણધરાય નમઃ

પરમપૂજ્યઆચાર્યદેવશ્રીવિજયપ્રતાપસૂરીશ્વરસદ્ગુરુભ્યો નમઃ

વિવિધ તપો અને તેનો વિધિ

यद्दूरं यद्दुराराध्यं यच्च दूरे व्यवस्थितम् ।
तत्सर्वं तपसा साध्यं तपो हि दुरतिक्रमम् ॥

જ્ઞાનીઓએ કહ્યું છે કે જે વસ્તુ દૂર હોય મુશ્કેલીથી મેળવી શકાય તેવી હોય યાવત્ નાતગજ દૂર વ્યવસ્થિત નિર્વર્તની નિગ્રહિતા હોય તે વસ્તુ તપના પ્રભાવથી મળે છે માટે તપ એ ખરેખર અમોઘ ધર્મ છે

૧ ૪૫ આગમ (શાસ્ત્ર)નો તપ

હંમેશાં કરવાનો વિધિ

પાટ બાજોઠ વગેરે ઉચ્ચસ્થાન ઉપર જ્ઞાનની સ્થાપના કરી જમણી બાજુ ઘીનો દીપક ફાનસમાં રાખવો. ડાબી બાજુએ ધૂપધાણામાં ધૂપ કરવો. ચંદરવા વાસક્ષેપ તેમજ શક્તિ પ્રમાણ રૂપાનાણા વગેરેથી જ્ઞાનપૂજન કરવું ત્યારબાદ 'નમોઽર્હત્' બોલી નીચે લખેલ નિશાન મુજબ વગેરે ત્રણેયોગથી જ્ઞાનની સ્તુતિ કરવી પછી ખમાસમણ દઈ ઇરિયાવહીઆ તસ્સ ઉત્તરી અન્નત્થ કહી એક લોગસ્સ અથવા ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો બાદ ત્રણ ખમાસમણ દઈ જ્ઞાનનું ચૈત્યવંદન આ ચોપડીમાં છાપેલ છે તે બોલવું અને સ્તવન તથા થોયનાં જોડા આ ક્રમથી જે દિવસે જે આગમની આરાધના હોય તે પૂજાની ઢાળ બોલવી સ્તુતિ પણ આ ચોપડીમાં છાપેલ છે ત્યારબાદ ખમાસમણના દુહા બોલીને ખમાસમણા દેવા કાઉસ્સગ્ગ નવકારવાળી સાથીયા વગેરે વિધિ કરવો. તે ઉપરાંત પ્રભુ પૂજા બન્ને ટંક પ્રતિક્રમણ પડિલેહણ ત્રિકાળ દેવવંદન તપ ચાલે ત્યાં સુધી હંમેશા બ્રહ્મચર્ય વગેરે સાચવવા માટે ખાસ ધ્યાન દેવું

૪૫, આગમતપ અને તેનો વિધિ

આ તપમાં ૪૫ દિવસ સુધી નવકાર આમતાના કરવા. નોકરીના આગળ લખેલા ૫ માંથી ગમે તે ૫ જુદુ જુદુ ગણવું ગણવું સાથીઆ, ખમાસમણા કાઉસ્સગ્ગ. નવકારવાળી વગેરે આ પુસ્તકના આરંભે પાને આપેલ કોષ્ટક પ્રમાણે કરવું

રોજ સ્નાત્ર ભણાવી જ્ઞાન પુસ્તક પૂજન કરી શ્રુતજ્ઞાનનું ચૈત્યવંદન બોલીને પછી સ્તવન વખતે જે દિવસે જે આગમની આરાધના હોય તે આગમની પૂજા (ગહુંલી) કહેવી જ્ઞાનની ભેટ પણ ધારવી

તપ પૂર્ણ થયે ૪૫ આગમના ભંડાર વગેરે ચઢાવવા પૂજા પ્રભાવના કરવા તેમજ ૪૫ આગમોની રચના કરી, તેની આગળ ૪૫ ૪૫ વસ્તુઓ મૂકવી. તેની આગળ ૪૫ આગમની મોટી પૂજા વગેરે ભણાવવી. ચઢાવ છે તે દિવસે અવશ્ય ગુરુપૂજન કરવું

શ્રી કલ્પસૂત્ર તેમજ શ્રી ભગવતીજી સૂત્ર આ બંને સૂત્રની આરાધના હોય ત્યારે તેની સુવર્ણ મહોરથી પૂજા કરવી પહેલા તથા છેલ્લા દિવસે રૂપાનાણાથી અને શેષ દિવસે યથાશક્તિ દ્રવ્યથી તેમજ વાસક્ષેપથી પૂજા સુગંધ મેળવી કરવી.

શ્રુતજ્ઞાન પૂજન વખતે બોલવાની સ્તુતિઓ

નમોઽર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વસાધુભ્યઃ

નિત્યાગમ જે વરજ્ઞાનકલ્પ પ્રભાસિતાશેષકુવાદદર્પ

મોક્ષસ્ય સારણં બુધાનાં નમામિ નિત્યં જિનરાજવાણીં

બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાભિરામં જીવાહિંસાવિરલલહરી સંગમાગાહદેહં,
ચૂલાવેલં ગુરુગમમણિસંકુલં દૂરપારં સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે

અર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગણધરરચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલં
ચિત્રં બહ્વર્થયુક્તં મુનિગણવૃષભૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ
મોક્ષાગ્રદ્વારભૂતં વ્રતચરણફલં જ્ઞેયભાવપ્રદીપં
ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમહમખિલં સર્વલોકૈકસારમ્

જિન જેજનભૂમિ વાણીના વિસ્તાર પ્રભુ અ ા પ્રમાણે રચના ાણિર નાર,
ગો આ ામ સુમના છેકીજ ાનિ ા જિન વ ાન વખાણી લ ડીએ ભવ ો પાર

શ્રીશ્રુતજ્ઞાનનુ ચૈત્યવદન

શ્રીશુત ાનને નિ ય નમો, સ્વપર પ્રકાશક જેહ
જાણે દેખે જ્ઞાનથી શ્રુતથી ટલે સંદેહ
અનભિલાપ્ય અનત ભાવ વચન અ ોચર દાખ્યા,
તેહનો ભા ા અ ાનમો વ ાન પણે ભાખ્યા
વ ાો કથનીર પ ાનિઆ ભાગ ગ ાનમો જેહ
ચૌદ પૂરવમા રચ્યો ાણિ ા ગુણ સસનેહ ૧

માહામારે પૂરવવરા અક્ષર લામે રીખા
છ ાસિવ ા ભાવથી ત શ્રુત મનિ ા વિશેષા
તેહિ જ માટે અ ાનમે ભા ા નિગદ્યા વાચા
નમ ાત શ્રુતના માની ા ા પદા શ સાચા
દ્રવ્ય – ગુણ–પર્યાવ ો ો જાણ ો પ્ર શ
જાણે તે સવિ વસ્તુન ાનુ ા ઉપ શ. ૨

ચોવીસ જિનના જાણીએ ચૌ પુ વ ાર સા ા,
નવશત તેવીસ લઇન છે અટાણું નિરુપાધ,
પ મન ગમનવા ાના લા ા ા ા સમુદાય
તે સમકિતવતે ા ાણ્યા અર્થ યથારથ થાર
અ ાત શ્રુતદેવી ક ા જ્ઞાનાા ાગિ ા
શ્રુતપ ામી આરાધવા વિજય ા મીસૂરિરિ ા ૩

શ્રીશ્રુતજ્ઞાનની સ્તુતિ

ત્રિ ા બેસી શ્રીજિન ભાખ બોલે ભાષા અમી ા સમાણ,
મન અનેકાંતપ્રમાણ,
આગ ા તથા ાન સફ ાી સુકાન, વઉઆ ાયોગકિયા ાગ ાખાણ
આનમ અ ાભવ ાણ

તે સૂયગડાગને નમુ નમકિત નિમલ થાય ૨
૩ ત્રિવિધ અનવન્યોથી, પૂજે ઠાણાંગ જન
વિવિધ સંબંધીથી ગોભનુ સુખના આવ અન ૩
૪ અની લઇને તતસુધી વિવિધ વસ્તુ વિચા
સમવાયાંગે જાણીએ ઉપજે લપ નાપા ૪
૫ ગૌતમ પૂછે વી વ પ્રશ્ન છત્રીશ હજા
વિવાહપણ્ણત્તી છે પાવમું નુજાવે ભાવ ઉ ૫
નાયાધમ્મકહા ભ જુ છ ના વિચાર
પ્રથમ અ ગુણે ગોભનો વિવિધ કથા ભા

૭ ઉવાસગ અ ના શાવક ઠથી અધિકા
વી પ્રભુના વખાણીઆ પષદા બા મોઝાર ૮
૮ ન ત સંસારનો જીવન િલા તહની વાત
તે મ મ અતગડ કહ્યુ લઇ અ નામ પ્રખ્યાત ૮
અણુત્તરોવવાઈ સૂત્ર નમીએ ભવિજન સાર
સજમ લઇને અણુત્તર, ઉપ યાં તેહ અધિકાર ૯
૧૦ દશમા અગન વીએ પણ્હવાગરણ્ નામ
પૂજો ધ્યાવો ભાવથી લેવા શિવસુખ ઠામ ૧૦
૧૧ વિવાગસૂત્ત અધિકામુ દુખ સુખ ફળ અધિક
તજીએ પાપને પુણ્ય પથ ભજીએ સંવર સાર ૧૧

બાર ઉપાગોના દુહા

૧૨ બા ઉપ ગમા આવ છે ઓવવાઇ જેહનુ નામ
વિવિધ વાતે નોહામણ પૂજો મન અભિરામ ૧
૧૩ રાયપસેણિય સૂત્રમા રાજા પ્રદેશી અધિકાર
સૂર્યાભ દેવ નાટક ૨ વીર પ્રભુ આગળ સાર

૧૪ જીવાજીવ પ ા ા ઉપજે જેહથી જ્ઞાન
જીવાભિગમ ઉપા ાન પૂજો બહુવિધ માન ૩

૧૫ પન્નવણા સૂત્રે પ છત્રીસ રસાલ
ઉપાંગમાંહી જે ગ છે સુમજ છોડી જંજાલ ૪

૧ સૂરપન્નતિ શાસ્ત્રમાં વિ ા ીનો છે વિચાર
ના ભગવત વા ખ ાણ શાન વિસ્તાર ૫

૧૭ પ નતિ જંબુદ્વીપની જ દ્વીપ વિચાર
ભગ ા વ ન વળી મહાવિદેહાદિક ધાર ૬

૧૮ ચ દપન્નતિ ઉપા મા ાદિકનો સા ા
ુરુ મ ી ત જાણીને ન ુ ા ા ઉ ાર ૭

૧૯ નિરયાવલિયા ઉપાંગમાં ન ાદિક અધિકાર
સુણી ચેતો ભવિજના ા ન ી ૮ ાર ૮

૨૦ કપ્પવડંસિયા સૂત્રમાં ા ી ાધિકા
અ યન છ ા ુનિ ભાવે ઉ ા ૯

૨૧ ા ી સુભ ા ા ા સુમજો હેત
તે ા ામ પુપ્ફિઆ નમો વા મુક્તિ સકેત ૧૦

૨૨ પુપ્ફચૂલિઆ ત્રમાં ાદિ દશ અધિકાર
તે આગમ સેવો ા ા ભવનિસ્તાર ૧૧

૨૩ ુ વ ા ી ી કા સવિસ્તાર
ા ા ાને ાવીબ વણ્હિદશા મનોહાર ૧૨

દશપયન્નાના દુહા

૨૪ પ ના વ તે ા પમ મુખ્ય ા ાર
ચઉશરણપયન્નાને નમુ પ ા ૧

૨૫ આઉરપચ્ચક્ખાણ સૂત્રમાં વિવિધ મરણ વિચાર
પચ્ચક્ખાણ ધર્મ ા ા પામે ભવજલ પાર ૨

૨ મ ા ા પયન્નામાં પતિ વી ા

ચારિત્રન શુદ્ધ આરાધના મુનિ હોય મુક્તિનો કંત ૩

૨૭ [illegible]નમાળા આગમનાં નય [illegible] કિરિયા [illegible]
ભત્તપરિજ્ઞા સૂત્રમાં [illegible] [illegible] ધારે તે ૪

૨૮ **તંદુલવેયાલીય** [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ધર્મ આદરત [illegible] [illegible] ૫

૨૯ **ગણિવિજ્જાપયન્ને** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
શુભ [illegible] ત [illegible] [illegible] નિ[illegible] [illegible]

૩૦ [illegible] [illegible] [illegible] ગુણભદ્ર
ચંદાવિજ્ઝય પ[illegible]ન [illegible] [illegible]મુનિ [illegible] સાર ૭

૩૧ [illegible] [illegible] [illegible] છે [illegible]
[illegible], સ્થિતિ [illegible] ઘણું **દેવિંદથય** [illegible] ૮

૩૨ **મરણસમાહિ** પ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ત [illegible] [illegible] મુનિ [illegible] ૯

૩૩ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
સંથારગપયન્ન [illegible] [illegible] [illegible] મુનિ[illegible] ૧૦

૭, છેદ સૂત્રોના દુહા

૩૪ છ છેદ સૂત્રોને ભણે **દસસુય-ખંધ** [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ૧

૩૫ [illegible] [illegible] ને [illegible] [illegible] [illegible]ની વાત
કલ્પબૃહદ્માં આ[illegible], [illegible] મુનિ [illegible] ૨

૩૬ નિ[illegible] [illegible] સાધુસાધ્વીની [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] નવનીત [illegible] [illegible] **વવહાર** પ્રમાણ ૩

૩૭ **જીયકપ્પાખ્યે** [illegible] [illegible] પ્રાયશ્ચિત્ત [illegible]
[illegible] જીવન વિશુદ્ધ મન પામે [illegible] ૪

૩૮ કીધું છેદ **નિસીહને** શ્રમણચિતાદિક કાજ,
નિરતિચાર પાળવા ચરણ ધરમ તે મુનિરાજ ૫

૩૯ **મહાનિસીહને** વળી, ઉત્તમ કહ્યો આચાર,
વિધિ-નિષેધ-અપવાદ વળી ઉત્સર્ગ માર્ગ વિચાર ૬

ચારમૂલ સૂત્રોના દુહા

૪૦ **આવસ્સય** સુત્રે છ આવશ્યક ધર્મ
ઉભયકાલ આચરતાં ભાગે કર્મના મર્મ ૧

૪૧ **દસવૈયાલિયે** દશ કહ્યા અધ્યયનો ભરી જ્ઞાન
સાધુવિધિ નિર્મળ વળી ઉરી પ્રમાન ૨

૪૨ પાવાપુરીમાં પ્રમાણિયું મહાવીર મુખ મનોહાર
ઉત્તરાધ્યયન નામે કહ્યું મુક્તિ મારગ કહેનાર ૩

૪૩ શ્રમણસાધુ ભોજન વિધિ **પિણ્ડનિજ્જુત્તી** મોઝાર
નિર્દોષ ભિક્ષા ગ્રહવાના તે આચાર ૪

બે ચૂલિકા સૂત્રોના દુહા

૪૪ મંગલ **નંદીસૂત્રમાં** પાંચે જ્ઞાન પ્રકાશ
અમીઓ સ્તવીઓ ભાવથી પ્રગટ આ મહુવાસ ૧

૪૫ પ્રશ્નોત્તર પરિપાટીથી વાંચ્યા વિવિધ પ્રકાર
અનુયોગદ્વારને પુનઃ તત્ત્વ મિથ્યા અનર્થ ૨

કલશ

એમ પીસ્તાલીસી વાંચી આગમરત્નના સાર
અતિલક્ષપે એ ... સમરા ઉઠી સવાર

મુંબઇ બંદરે ... ચોમાસું રહી કીધ
ભક્તિભાવે એ સ્તવી, સુયશકીર્તિમ ... ૧

પીસ્તાળીશ આગમનું ગણણું.

અંગમૂલ ૧૧, આગમના નામો

દિવસ	નામ	સાથીઆ	ખમા.	લોગસ્સ	માળા
૧	શ્રી આચારાંગ[૪] સૂત્રાય નમઃ	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૨	શ્રી સૂત્રકૃતાંગ સૂત્રાય નમઃ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૦
૩	શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૪	શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ	૧૦૪	૧૦૪	૧૦૪	૨૦
૫	વ્યાખ્યાપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાયનમઃ (શ્રી ભગવતી[૫] સૂત્રાય નમઃ)	૮૨	૮૨	૮૨	૨૦
૬	શ્રી જ્ઞાતા[૬] ધર્મકથા સૂત્રાય નમઃ	૧૯	૧૯	૧૯	૨૦
૭	શ્રી ઉપાસકદશા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૮	શ્રી અંતકૃદ્ દશા સૂત્રાય નમઃ	૧	૧૯	૧૯	૨૦
૯	શ્રી અનુત્તરોપપાતિક દશા સૂત્રાય નમઃ	૨૩	૨૩	૩	૨૦
૧૦	શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૧	શ્રી વિપાકશ્રુત સૂત્રાય નમઃ	૨૦	૨૦	૨૦	૨૦
	બાર ઉપાંગો				
૧૨	શ્રી ઔપપાતિક[૭] સૂત્રાય નમઃ	૨૩	૨૩	૨૩	૨૦
૧૩	શ્રી રાજપ્રશ્નીય[૮] સૂત્રાય નમઃ	૮૨	૮૨	૪૮	૨૦
૧૪	શ્રી જીવાભિગમ[૯] સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૫	શ્રી પન્નવણા સૂત્રાય નમઃ	૩	૩૬	૩	૨૦
૧૬	શ્રી સૂર્યપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાય નમઃ	૫૩	૫૩	૫૩	૨૦

૪ કૌંસમાં નામો પ્રાકૃત રાખ્યા છે જ્યારે જાપ વખતે બાકી રિવાજને માન આપી (બહાર) સંસ્કૃત રાખ્યા છે ૫ પાંચમા અંગની ભગવતી તરીકે પ્રસિદ્ધિ હોવાથી અમોએ બેઉ નામો આપ્યા છે કોઇ પણ વાપરી શકાય છે ૬ જ્ઞાતાધર્મ પણ નામ છે ૭ ઉવવાઇ [ ] સંસ્કૃત ઔપપાતિક છે ૮ આના બીજા પણ નામો છે ૯ જીવાજીવાભિગમ બીજું નામ છે

૧૭ શ્રી જંબૂદ્વીપ પ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૮ શ્રી ચંદ્રપ્રજ્ઞપ્તિ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૧૯ શ્રી નિરયાવલિકા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૦ શ્રી કલ્પાવતંસિકા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૧ શ્રી પુષ્પિકા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૨ શ્રી પુષ્પચૂલિકા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૩ શ્રી વહ્નિદશા[10] સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
દશ પયન્નાઓ				
૨૪ શ્રી ચઉશરણ પ્રકીર્ણક સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૫ શ્રી આતુર પ્રત્યાખ્યાન સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૬ શ્રી મહાપ્રત્યાખ્યાન સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૭ શ્રી ભક્તપરિજ્ઞા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૮ શ્રી તંદુલવૈચારિક સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૨૯ શ્રી ગણિવિદ્યા સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૦ શ્રી ચંદાવેધ્યક[11] સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૧ શ્રી દેવેન્દ્રસ્તવ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૨ શ્રી મરણસમાધિ સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૩૩ શ્રી સંસ્તારક સૂત્રાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦

૧૦ વૃષ્ણિ દશા પણ નામ છે બીજા ગ્રંથોમાં [illegible] મતાંતર આવી શકાય પણ આ પુસ્તકમાં આ પ્રમાણ છે

૧૧ પયન્નાની ગણતરી કારણ કે પયન્ના નીકળેલ છે તો આ અંગે વિભિન્ન મતો છે ઉપરોક્ત લીસ્ટમાં જેટલા [illegible] ની જગ્યાએ [illegible] લે છે પણ અમોએ તો ૪૫ આગમની પૂજન [illegible] રૂપ ગણેલી હોવાથી ગચ્છાચાર ન લેતા ચંદાવેધ્યકને લીધું છે

માળાનું ગણણું

નામ	નામ
૧ શ્રી આમર્ષૌષધિ લબ્ધે નમ	૧૫ શ્રી અરિહંત લબ્ધે નમ
૨ શ્રી વિપ્રુડૌષધિ લબ્ધે નમ	૧૬ શ્રી ચક્રવર્તિ લબ્ધે નમ
૩ શ્રી ખેલૌષધિ લબ્ધે નમ	૧૭ શ્રી બલદેવલબ્ધે નમ
૪ શ્રી જલ્લૌષધિ લબ્ધે નમ	૧૮ શ્રી વાસુદેવલબ્ધે નમ
૫ શ્રી સર્વૌષધિ લબ્ધે નમ	૧૯ શ્રી અમૃતાશ્રવલબ્ધે નમ
શ્રી સંભિન્નશ્રોત લબ્ધે નમ	૨૦ શ્રી કોષ્ઠ લબ્ધે નમ
૭ શ્રી અવધિ લબ્ધે નમ	૨૧ શ્રી પદાનુસારિલબ્ધે નમ
૮ શ્રી મનઃપર્યવ લબ્ધે નમ	૨૨ શ્રી બીજબુદ્ધિ લબ્ધે નમ
૯ શ્રી વિપુલમતિ લબ્ધે નમ	૨૩ શ્રી તેજોલેશ્યા લબ્ધે નમ
૧૦ શ્રી ચારણ લબ્ધે નમ	૨૪ શ્રી આહારિક લબ્ધે નમ
૧૧ શ્રી આશિવિષ લબ્ધે નમ	૨૫ શ્રી શીતલેશ્યા લબ્ધે નમ
૧૨ શ્રી કેવલ લબ્ધે નમ	૨૬ શ્રી વૈક્રિય લબ્ધે નમ
૧૩ શ્રી ગણધર લબ્ધે નમ	૨૭ શ્રી અક્ષીણમહાનસ લબ્ધે નમ
૧૪ શ્રી પૂર્વધર લબ્ધે નમ	૨૮ શ્રી પુલાક લબ્ધે નમ

૩. શ્રી ચૌદપૂર્વ તપ

આ તપ આ રીતે થાય છે શુભ મુહૂર્તે સુદ ચૌદસથી શરૂ કરી સો સુધી ચૌદ મહિનાની સુદિ ચૌદસે ઉપવાસ કે એકાસણાદિ તપથી થાય છે અથવા તો દરેક માસની બન્ને ચૌદસ તપ કરવાથી સાત માસમાં પણ આ તપ પૂરા થાય છે અથવા સુદ ચૌદશથી આરંભી લગોલગ ચૌદ ઉપવાસ કરવાથી પણ પૂરા થાય છે

ખમાસમણના દુહા

આચારાંગાદિક નામથી વસ્તુ નામ ગુણધાર
અર્થ અનેકવિધિ ધરે તે પણ અંક અધિકાર
જે તપ પાપ વીચવસ્તુ છે ચૌદ પૂરવનો સાર
જાણે તેહને વંદના કરતાં હાલે સો વાર

૩ શ્રી સ્થાનાંગ સૂત્રાય નમઃ	૯ શ્રી અનુત્તરોપપાતિક સૂત્રાય નમઃ
૪ શ્રી સમવાયાંગ સૂત્રાય નમઃ	૧૦ શ્રી પ્રશ્નવ્યાકરણ સૂત્રાય નમઃ
૫ શ્રી ભગવતી સૂત્રાય નમઃ	૧૧ શ્રી વિપાક સૂત્રાય નમઃ
શ્રી જ્ઞાતાધર્મકથાંગ સૂત્રાય નમઃ	

૫ શ્રી યુગપ્રધાન તપ

આ તપમાં પહેલા ઉદયના દિવસ ૨૦ અને બીજા ઉદયના દિવસ ૨૩ છે.

પહેલા ઉદયના તેમજ બીજા ઉદયના પહેલા અને છેલ્લા દિવસે ઉપવાસ કે આયંબિલનો તપ કરવો. બાકીના ૧૮ તેમજ ૨૧ એમ ૩૯ દિવસોમાં એકાસણા કરવાના છે. પહેલા ઉદયમાં કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૨૦ કરવા. બીજા ઉદયમાં કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૨૩ કરવા.

ખમાસમણાનો દુહો

દ્વાદશ અંગ ઉપાંગના સૂત્ર અરથના જાણ
ધર્મધુરી શિર તિલક સૂરિવર ગુણખાણ

ગણણું
પહેલો ઉદય

૧ શ્રી સુધર્માસ્વામિને નમઃ	૧૧ શ્રી ગુણસુંદરસૂરયે નમઃ
૨ શ્રી જંબૂસ્વામિને નમઃ	૧૨ શ્રી કાલિકાચાર્યસૂરયે નમઃ
૩ શ્રી પ્રભવસ્વામિને નમઃ	૧૩ શ્રી સ્કંદિલાચાર્યસૂરયે નમઃ
૪ શ્રી શય્યંભવસ્વામિને નમઃ	૧૪ શ્રી રેવતિમિત્રસૂરયે નમઃ
૫ શ્રી યશોભદ્રસૂરયે નમઃ	૧૫ શ્રી આર્યધર્મસૂરયે નમઃ
૬ શ્રી સંભૂતિવિજયસૂરયે નમઃ	૧૬ શ્રી ભદ્રગુપ્તસૂરયે નમઃ
૭ શ્રી ભદ્રબાહુસૂરયે નમઃ	૧૭ શ્રી ગુપ્તસૂરયે નમઃ
૮ શ્રી સ્થૂલભદ્રસૂરયે નમઃ	૧૮ શ્રી વજ્રસ્વામિસૂરયે નમઃ
૯ શ્રી આર્યમહાગિરિસૂરયે નમઃ	૧૯ શ્રી આર્યરક્ષિતસૂરયે નમઃ
૧૦ શ્રી આર્યસુહસ્તિસૂરયે નમઃ	૨૦ શ્રી દુર્બલિકાપુષ્પમિત્રસૂરયે નમઃ

બીજો ઉદય

૧ શ્રી વજ્રસેનસૂરયે નમ
૨ શ્રી નાગહસ્તિસૂરયે નમ
૩ શ્રી રેવતિમિત્રસૂરયે નમ.
૪ શ્રી સિંહસૂરયે નમ.
૫ શ્રી નાગાર્જુનસૂરયે નમ.
૬ શ્રી ભૂતદિન્નસૂરયે નમ
૭ શ્રી કાલિકાચાર્યસૂરયે નમ
૮ શ્રી સત્યમિત્રસૂરયે નમ
૯ શ્રી હારિલસૂરયે નમ.
૧૦ શ્રી જિનભદ્રક્ષમાશ્રમણસૂરયે નમ
૧૧ શ્રી ઉમાસ્વાતિવાચકસૂરયે નમ
૧૨ શ્રી પુષ્પમિત્રસૂરયે નમ
૧૩ શ્રી સંભૂતિસૂરયે નમ.
૧૪ શ્રી ગુપ્તસૂરયે નમ
૧૫ શ્રી ધર્મરક્ષિતસૂરયે નમ.
૧૬ શ્રી જ્યેષ્ઠાંગસૂરયે નમ
૧૭ શ્રી ફગુમિત્રસૂરયે નમ
૧૮ શ્રી ધર્મઘોષસૂરયે નમ
૧૯ શ્રી વિનયમિત્રસૂરયે નમ
૨૦ શ્રી શીલમિત્રસૂરયે નમ
૨૧ શ્રી રત્નસૂરયે નમ
૨૨ શ્રી સુમિણમિત્રસૂરયે નમ.
૨૩ શ્રી અર્હદત્તસૂરયે નમ

૬ શ્રી અષ્ટમહાસિદ્ધિ તપ

આ તપ એકાંતરે આઠ ઉપવાસ કરવાથી કે એકાંતરે આઠ ઉપવાસથી પૂર્ણ થાય છે સાથીઆ ખમાસમણા કાઉસ્સગ્ગ આઠ આઠ કરવું અને નવકારવાળી ૨૦ ગણવી

ગણણું

નામ	નામ
૧ અણિમા સિદ્ધયે નમ	૫ વશિતા સિદ્ધયે નમ.
૨ મહિમા સિદ્ધયે નમ	પ્રાકામ્ય સિદ્ધયે નમ.
૩ લઘિમા સિદ્ધયે નમ.	૭ પ્રાપ્તિ સિદ્ધયે નમ.
૪ ગરિમા સિદ્ધયે નમ	૮ ઈશિતા સિદ્ધયે નમ.

૭ શ્રી સ્વર્ગસ્વસ્તિક તપ

આ તપ પ્રથમ દશ એકાસણા અને પાંચમ દિવસે એક ઉપવાસ કરવાથી થાય છે પાંચ ધાન્યનો વિશાલ સ્વસ્તિક ગાન આગળ કરવો

	નામ	સા.	ખમા.	લોગસ	નવ.
ગણણું—	નમો નાણસ્સ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦

૮ શ્રી કોટિશિલા તપ

આ તપ કોટિશિલા ઉપર છ તીર્થંકર ભગવાનના શાસનમાં અનેક મુનિવરો મોક્ષે ગયા છે તેને ઉદ્દેશીને કરવાનો છે

૧ શ્રીશાંતિનાથજીના શાસનમાં ચક્રાયુધ આદિ સંખ્યાના મુનિઓ મોક્ષે ગયા છે તેમને ઉદ્દેશીને પહેલે દિવસે ઉપવાસ પછી આઠ દિવસો સુધી એકાસણા ૧૦ મે દિવસે ઉપવાસ અને ૧૧મે દિવસે એકાસણું એમ અગિયાર દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે

૨ શ્રી કુંથુનાથસ્વામિજીના શાસનમાં પણ સંખ્યાના મુનિઓ મોક્ષે ગયા છે તેથી ઉપર ની જેમ પહેલા દિવસે ઉપવાસ ૮ દિવસ એકાસણા ૧૦મે દિવસે ઉપવાસ અને ૧૧મે દિવસે એકાસણું એમ અગિયાર દિવસે આ તપ પૂરો થાય

૩ શ્રીઅરનાથસ્વામિજીના શાસનમાં બાર ક્રોડ મુનિઓ મોક્ષે ગયા છે તેથી પહેલા દિવસે ઉપવાસ ૧૦મા દિવસે એકાસણા ૧૨મા દિવસે ઉપવાસ ૧૩મા દિવસે એકાસણ એમ ૧૩ દિવસે આ તપ પૂરો થાય

૪ શ્રી મલ્લિનાથજીના શાસનમાં છ ક્રોડ મુનિઓ મોક્ષે ગયા છે તેથી પહેલા દિવસે ઉપવાસ પાંચ દિવસ એકાસણા છઠ્ઠા દિવસે ઉપવાસ ૭મા દિવસે એકાસણું એમ ૭ દિવસે આ તપ પૂરો થાય

૫ શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિજીના શાસનમાં ત્રણ ક્રોડ મુનિઓ મોક્ષે ગયા તેથી પહેલા દિવસે ઉપવાસ ૨ જે દિવસે એકાસણું ૩ જે દિવસે ઉપવાસ ૪થે દિવસે એકાસણું એમ ચાર દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય

શ્રી નમિનાથજીના શાસનમાં એક ક્રોડ મુનિઓ મોક્ષે ગયા તેથી પહેલે દિવસે ઉપવાસ અને બીજે દિવસે એકાસણું એમ બે દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય

કુલ ૧૧ + ૧૧ + ૧૩ + ૭ + ૪ + ૨ = ૪૮ દિવસના આ તપ પૂર્ણ થાય

તપ પૂર્ણ થયે દશ સાથીઆ કરી દસ ઘીના દીવા કરી પુષ્પની માળા પ્રભુને ચઢાવવી ને અષ્ટપ્રકારી પૂજા સારી રીતે ભણાવવી

ગણણું	સાથીઆ	ખમાસમણા	લોગસ્સ	નવકારવાળી
૧ મેરુ મા—ૐ હ્રીં નમો સિદ્ધાણં	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦

ચૈત્યવંદન જયવીયરાય સુધી કરવું ચૈત્યવંદન આ પ્રમાણે—

ખમાસમણાના દુહા

શ્રી સિદ્ધાચલ જિનતમા ચક્રાયુધ અણગાર
કોટીશિલાએ સિદ્ધવર્યા પ્રણમું અતિ ઉદાર. ૧
વાર જિનના સહુ મળી, નામું નામાંતિ કોડ
એણે તીરથ મુક્તે ગયા નમું બે કર જોડ ૨
મહાનિશીથ સિદ્ધાંતમાં ભાખે શ્રીજગનાથ
તન મન વચને સેવતા, લહીએ શિવપુર હાથ. ૩
શાસ્ત્ર દશે કેઈ જુએ, કેઈક સિદ્ધુ મોઝાર,
સિદ્ધશિલા તીરથ નિત્ય પ્રણમુ વારંવાર ૪
એક જીવ જિહાં શિવ લહે તીરથ કહીએ તેહ
અનંત મુનિ જહાં શિવ લહે જિન નતિ મહીમ એહ. ૫
પુષ્પ દીપ નૈવેદ્યથી જે પૂજે જિન રાજ
અશન ન અાગમ ધ સીઝે વાછિત કાજ ૬

*

૯ શ્રી વર્ધમાન તપ

આયંબિલ વૃદ્ધિ પામતો જે તપ તે વર્ધમાન તપ કહેવાય છે તેમાં ઉપવાસના આંતરાવાળા આયંબિલ એકથી માંડીને વધતા વધતા સો સુધી જાય એટલે કે પ્રથમ એક આયંબિલ કરી ઉપવાસ કરવો, પછી બે આયંબિલ ઉપર ઉપવાસ કરવો, પછી ત્રણ આયંબિલ ઉપર ઉપવાસ કરવો આ રીતે કરતાં ચૌદ વર્ષ ત્રણ માસ અને વીશ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે ઉદ્યાપનમાં મોટી સ્નાત્રવિધિ પૂર્વક ચોવીશ જિનની પૂજા કરવી. મુનિને દાન દેવું સંઘપૂજા વગેરે કરવું આ તપથી તીર્થંકર નામકર્મનો બંધ થાય છે

ૐ હ્રીં નમો અરિહંતાણં ”પ ની નવકારવાળી વીશ ગણવી. સાથીઆ ખમાસમણાં વગેરે બાર બાર કરવા.

આ મહાન તપ છે અને પુણ્યશાળી જીવો જ તેને સાવંત પૂર્ણ કરી શકે છે આ તપ પૂર્વે ઘણા જીવોએ પુણ્યબંધ કર્યો છે.

ખમાસમણાનો દુહો

પરમપદ પરમેષ્ઠિમાં, પરમેશ્વર ભગવાન,
ચાર નિક્ષેપે ધ્યાઇએ, નમો નમો શ્રીજિનભાણ. ૧

શ્રી ઋષિ તપ આદિનાથ કાઉસ્સગ્ગ ૧૨ લોગસ્સ નમો ઈચ્છ કરમિ
કાઉસ્સગ્ગ કરી વ બાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો

*

૧૦. શ્રી નવકાર મહામન્ત્ર તપ

નવકાર મહામંત્રની આરાધના માટેના આ તપ છે તેમાં પહેલા પદમાં સાત વર્ણ છે તેથી તેના સાત ઉપવાસ અથવા સાત એકાસણાં કરવા બીજા પદમાં પાંચ અક્ષર હોવાથી પાંચ ઉપવાસ અથવા પાંચ એકાસણા કરવા ત્રીજા પદના સાત ચોથા પદના સાત પાંચમાના નવ તથા છઠ્ઠા સાતમા આઠમા પદના આઠ આઠ અને નવમાના નવ ઉપવાસ અથવા નવ એકાસણા કરવા.

આ પ્રમાણે કરવાથી નવકાર મંત્રના ૬૮ અક્ષર હોવાથી અડસઠ ઉપવાસ અથવા અડસઠ એકાસણા થાય છે આ ઉપવાસ અથવા એકાસણા લાગલાગટ ન થઈ શકે તો શક્તિ મુજબ છૂટક છૂટક કરવા પણ આઠમા અને નવમા પદના સત્તર ઉપવાસ કે એકાસણા સાથે જ કરવા. નિવિ આદિ પણ કરી શકાય.

ઉદ્યાપનના પ્રસંગે ચાંદીના પતરા ઉપર સુવર્ણના અક્ષરથી પંચ પરમેષ્ઠીનો મંત્ર લખાવી સ્નાત્ર પૂજા કરવી અડસઠ પુષ્પ ફળ રૂપાનાણું વગેરે મૂકવા, ગુરુપૂજા સંઘપૂજા વગેરે કરવું પોતપોતાની શક્તિ પ્રમાણે સાથીઆ વગેરે નીચેના પ્રમાણે કરવું.

	સા.	ખ.	લો.	નો.
પહેલી સંપદા—નમો અરિહંતાણં	૭	૭	૭	૨૦
બીજી સંપદા—નમો સિદ્ધાણં	૫	૫	૫	૨૦
ત્રીજી સંપદા—નમો આયરિયાણં	૭	૭	૭	૨૦
ચોથી સંપદા—નમો ઉવજ્ઝાયાણં	૭	૭	૭	૨૦
પાંચમી સંપદા—નમો લોએ સવ્વસાહૂણં	૯	૯	૯	૨૦
છઠ્ઠી સંપદા—એસો પંચ નમુક્કારો	૮	૮	૮	૨૦
સાતમી સંપદા—સવ્વ પાવપ્પણાસણો	૮	૮	૮	૨૦
આઠમી સંપદા—મંગલાણં ચ સવ્વેસિં				
પઢમં હવઈ મંગલં	૧૭	૧૭	૧૭	૨૦

આ તપ કરવાથી મોક્ષનાં સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. સાધુ સાધ્વીજી તથા શ્રાવક શ્રાવિકાને કરવાનો આ અનાગાઢ તપ છે (ર નાગક એગેં વચમાં પણ છૂ । શવાર તેવો)

પ્રથમ પદનો તપ કરે ત્યારે સાત દિન સુધી નમો અરિહંતાણં નો એક લાખ જાપ કરે એવી રીતે જેટલા પદનો તપ કરે તે તે પદનો જાપ એક લાખ કરે અને જો શક્તિ ન હોય તો દરરોજ પણ બે હજાર ગણું. સાથીઆ ખમાસમણા આદિ ... વા મુજબ જાણવા

ખમાસમણ દુહો

પરમ પદ પદ મહીમા પરમેશ્વર ભગવાન
સા નિરૂપે ધ્યાવો નમો નમો શ્રી જિનભાણ

૧૧ શ્રીક્ષીરસમુદ્ર તપ

આ તપ સાત ઉપવાસ નિરંતર કરી પારણે ગુરુને ખીર વહોરાવી, માત્ર ખીર વ ... સ્વામીવાત્સલ્ય કરવું, ઉપાપન ખીરના ઘીથી ભરેલો થાળ દેવ પાસે ઢોકવા અને મહનું સંઘવાત્સલ્ય જ્ઞાન પૂજા યથાશક્તિ કરવી. સાથી ૧૫ ક૩-૭ ગ્ગા નવકારવાળી ૨૦ ગણવી

ગણુ—" ક્ષીરવરસમસ્વેયગાહરશંનધરાય નમ "

*

૧૨ શ્રી પંચરંગી તપ

આ તપમાં રંગમાળનો હોવાથી જાણએ તમાથી ગાક પંડે (પાંચ માણસે) પ્રથમ પાંચ ઉપવાસના પચ્ચખ્ખાણ ... વા બીજે દિવસે બીજા પાંચ માણસે ૪ ઉપવાસના પચ્ચખ્ખાણ કરવા ત્રીજા દિવસે પાંચ માણસે ૩, ઉપવાસના પચ્ચખ્ખાણ કરવા ચોથે દિવસે બીજા પાંચ માણસે ૨ ઉપવાસનાં પચ્ચખ્ખાણ કરવા. પાંચમે દિવસે બીજા પાંચ માણસે ૧ ઉપવાસના પચ્ચખ્ખાણ કરવા. આ પચીસે માણસના પારણા એક દિવસે આવવાં જોઈએ આ તપમાં જ્ઞાનની આરાધના કરવી. પાંચ દિવસ સાથીઆ ખમાસમણા વગેરે સંખ્યામાં બોલવા. ગણવા નવકારવાળી ૨૦ તપ પૂરા થયે વરઘોડો ચડાવવો

ગણુ—" ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ "

૧૩. શ્રી અક્ષયનિધિ તપ

આ તપ શ્રાવણ વદિ ચોથને દિવસે શરૂ કરી સોળ દિવસે પૂરું કરવો. તેમાં સુવર્ણના રત્નજડિત કુંભ કરાવવો અથવા શક્તિ પ્રમાણે બીજી માટી રૂપા વગેરે ધાતુનો કરાવવો અથવા છેવટ શક્તિ ન હોય તો માટીનો કરાવવો, પછી તે કુંભ ઘરમાં દેરાસરમાં અથવા ઉપાશ્રયે પવિત્ર સ્થાને ચાંદીની ઠવણી કરી તે ઉપર પધરાવવો (બનતા સુધી કુંભ પાસે જ્ઞાનસમા યતનાપૂર્વક અખંડ દીવો ૧૬ દિવસ સુધી રાખવો) તેની સમીપે સ્વસ્તિક કરી તે ઉપર શ્રી કલ્પસૂત્ર પધરાવવું. દરરોજ બે ટંક પડિક્કમણું કરવું. દેવવંદન પડિલેહણ કરવા, ભૂમિશયન કરવું, બ્રહ્મચર્ય પાળવું. એકાસણાના તપ ૧૫ દિવસ પર્યંત કરવો. છેલ્લે દિવસે એટલે ભાદરવા શુદિ ચોથે (સંવત્સરીએ) ઉપવાસ કરવો. આ પ્રમાણે ચાર વર્ષ પર્યંત કરવાથી ૬૪ દિવસે આ તપ પૂરો થાય છે. દરરોજ દેવપૂજા કરવી. પુસ્તક ઉપર [illegible] વો બાંધવો. જ્ઞાનને ધૂપ દીપ કરી ઉમંગથી સોનાએ પૂજવું (પ્રકાર પૂજવું તે વિધિમાં બતાવેલ છે) શક્તિ ન હોય તો પણ પહેલે ને છેલ્લે દિવસે રૂપાનાણે પૂજવું. અને વચલા દિવસોમાં યથાશક્તિ દ્રવ્ય પૂજવું. ૐ હ્રીં નમો નાણસ્સ આ પદની ૨૦ નવકારવાળી દરરોજ ગણવી. ૨૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. નીચે બતાવેલી વિધિ મુજબ દરરોજ વિધિ કરવા કુંભની ઉપર શ્રીફળ મૂકી લીલા કે પીળા રેશમી વસ્ત્ર વડે બાંધી રાખવો. દરરોજ તેની અંદર વિવિધ જાતના અક્ષત પસલી અક્ષતની નાંખવી. જે દિવસે કુંભ ભરાઈ જાય તેમ કરવું છે. તે દિવસે કુંભની સમીપે રાત્રિ જાગરણ કરવું. પૂજા પ્રભાવના કરવી. અક્ષયનિધિ તપનું સ્તવન દરરોજ ગાવું. સોળમું પારણાના દિવસે (ભાદરવા સુદિ પાંચમે) કુંભને ફૂલની માળા પહેરાવી સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીને માથે મૂકવો. સારી જાતિના પકવાન સુખડી વગેરે યથાશક્તિ કરાવી તેના થાળ પણ સૌભાગ્યવતી સ્ત્રીઓને માથે મૂકવા. હાથી ઘોડા વાજીંત્ર વગેરે સાથે મોટી ધામધૂમથી વરઘોડો ચડાવી કુંભ વગેરે તમામ બને તો માથે જ લેવા. અને પવિત્ર કલ્પસૂત્ર ઉત્તમ થાળમાં [illegible] વસ્ત્ર પાથરી પધરાવીને તે પણ માથે લેવું. લઈને દેરાસરે આવવું. કુંભવાળી સ્ત્રીઓએ પ્રદક્ષિણા કરી પ્રભુ સન્મુખ કુંભ મૂકવો. નૈવેદ્યના થાળ પણ પ્રભુ પાસે ધરવા. જ્ઞાનના પુસ્તકને ગુરુ મહારાજ પાસે લઈ જઈ ત્યાં

પછી ગુરુ પૂજા તથા જ્ઞાનપૂજા રૂપાનાણાથી કરવી. તે દિવસે યથાશક્તિ સ્વામિવાત્સલ્ય પ્રભાવના વગેરે કરવું. આ તપ શ્રાવકોને કરવાનો છે. આ તપ આ ભવ પરભવમાં મહાન લાભ આપનાર છે. ત્રણ સાથીઆ વગેરે એકાસન કરવા અથવા વીશીની સઝાય કરવી.

અક્ષયનિધિ તપનો વિધિ

પ્રથમ ઇરિયાવહી પડિક્કમવી પછી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અક્ષયનિધિ તપ આરાધના નિમિત્તે ચૈત્યવંદન કરું? ઇચ્છં કહી નીચે પ્રમાણે ચૈત્યવંદન કરવું.

શાસનનાયક સુખકરણ વર્ધમાન જિનભાણ,
અહનિશ અહની શીશ વહુ આણા ગુણમણિખાણ ૧
તે જિનવરથી પામીયા ત્રિપદી શ્રી ગણધાર
આગમ રચના બહુવિધ, ... વિસ્તાર અપાર ૨
તે શ્રીશ્રુતમાં ભાખીઓ આ તપ અભિનવ સુખકાર
શ્રીજિનઆગમ પામીને સાધે મુનિ શિવનાર ૩
નિશ્ચિતવાળી સુણવા રસિક શ્રાવક નમિનિધાન
ઇષ્ટ સિદ્ધિ અર્થ કહ્યો અક્ષયનિધિ તપ સાર ૪
તપ તો સૂત્રમાં અતિ ઘણા સાધે મુનિવર જેહ
ગુણનિધાનને આરાધે શ્રાવકજન ગુણગેહ ૫
તે માટે ભવિ તપ કરો અક્ષયનિધિ મનોહાર
વિધિશું એહ આરાધતા પામીજે ભવપાર ૬
શ્રી જિનવર પૂજા કરો ત્રિક શુદ્ધ ત્રિકાળ
તેમ વળી શ્રુતજ્ઞાનની ભક્તિ થઇ ઉજમાળ ૭
પડિક્કમણાં બે ટંકના પ્રવચન રાગીએ
જ્ઞાનીની સેવા કરી સેવે ભવજળ તરીએ ૮
ચૈત્યવંદન શુભ ભાવથી એ સ્તવન થોઇ નવકાર
શ્રુતસેવી ઉપાસના ધીરવિજય હિતકાર

પછી જંકિંચિ૦ કહીને નમુથ્થુણં કહે. પછી જાવંતિ૦ અને જાવંત
કેવિસાહૂ૦ તેમજ નમો૦ કહી અને પ્રભાતે સ્તવન કહેવું.

તપપદ સેવો ભવિ ભાવસ્તવન

પાપ પજૂસણ પર્વ જિનમતિ જંગ પાવન સાર
માસ પાખ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ દુવાલસ તપ ભેદ પાપ નિવાર ૧
પર્વ અઠ્ઠાઈ પર્વ પજૂસણ કરતાં તપ અભ્યાસ
શ્રાવણ વદ ચોથે પ્રારંભીને રાત્રે પૂર્ણ માસ ૨
આ તપ કરતાં સર્વ સિદ્ધિવર પદવી પ્રાપ્ત નિદાન
અનુક્રમે પામે તેથી પ્રથમ સાથી ધર્મ પ્રધાન ૩
પ્રથમ પ્રથમ મન ભાવથી તપ પામો સુખ વાસ
આ તપ કરતાં ન પૂરવું મન થાય વિલાસ ૪
જ્ઞાન પૂજા શ્રુતદેવી કરતાં સ્વર્ગ અતિ ગુણ
સાવન કુંભ જાતિ નિકાય તપ પૂરણ કર્મ થાય ૫
ત્રણ ગુણ ગમ ઉપશમ કોઈ તિન વાર
વરસે ચોથે શુત વા નિમિત્ત તપ વાગવાસ.
આમ આ જ્ઞાનદાયક પ્રભાવે ઉઘાડ
આવરણ કાપી તપસ્યા શુકલ ધ્યાન ભાવના ૭
ઇહભવ પરભવ હાર અહિત સહિત ભવિપ્રાણી
જે પર પુદ્ગલ રાખીને કહ્યું તે તપ ને વખાણી ૮
સતિ ત્યાં પૂજા પરભાવ વાસ સમ ગતિ
પારમાં જિન પાસ હે વાણી વાણી ને ગુણ લીન ૯
ચોથ વિશારદ તિલા સાથે પ્રભુ વંદી
કુળ વિવિધ વિનસધાને પ્રભુ આગમ ૧૦

ધનપુ અ તપ નુ બીબહુજન થશે ઉજમાળ તપ કરે
આ મા મુખ્ય મ ાન આછરમા મનાવીશ દેવરાજે ૧૬

સંવત આ ાર ત તાની ા વ સૌ આ તપ જ ુ ભવિ કીધો
શ્રી જિન ઉત્તમ પા પ ાાર પદ્મવિજય ફળ લીધો ૧૮

થા પછી જયવીય રા હી સુયદેવાએ ક મિ કાઉસ્સગ ા અ ન થ૦
કહી એક નવકારનો કાઉસ્સ ગ પા ી સ્તુતિ કહીએ

સુયદેવયા ભગવઇ નાણાવરણીયકમ્મસંઘાયં
તેસિં ખવેઉ સયય જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી ૧

એ થોય કહેવી પછી પચ્ચખ્ખાણ ક ુ અને પછી પૂજાની ઢાળ નીચ
પ્રમાણે બોલવી

ુ ા

સપ્તમય શ્રી જ્ઞાનના નિક્ષેપ પ માર
મા ધ્યેય શુ મમન [નં [ન આદિક ઉદાર ૧

છ દગાગ

ર ા નાણિ નમાણ નમાણરસ્સ નમો નમો નાણિ વાર ર ા
પ ાપ ારસ્નુઉવ ાારગર ા ન નાણ ાવ વ પયાનગરસ્સ ૧

ાકે જહરી ા ા ન ાાનયાશ જિનાગમેવ પ્રાપ્ત સાવાવમોધે
મતિ શ્ર િ ા ા પ્ર ા પ્રસિદ્ધ જગદ્ભા તે ા િવાત્રિ ા ૨

શ્રી ા પ્રભાવ નુ ન ા મમ સુપા ાપે ા સુકૃત્ય અકૃત્ય
તત જાણીએ લાકમ ા ુ ાણ સ ા મે વિશુદ્ધ ત વ પ્રમાણ ૩

ગાઇ

ભવ્ય નમો ાણ ચા ાન, સ્વપર પ્રકાશક ભાવજી
પરવાર ધમ અ નતા લે ાભ સ્વભાવેજી ૧
જે મુખ્ય પ ણતિ સઘ્ઘ ગ્રાહક બોધ ભાવવિલછના
મતિ આદ પ ર પ્ર ાર નિગમ સિદ્ધિસાધન લ છના ૨
સ્યાત ન ા તત્ત્વ ાી પ્રથમ બે ભેદના
નવિ પ ન ાવ પ વસ્તુ સગ્રહ સદ્દ ા છ ના

ઢાળ

ભક્ષ્યાભક્ષ્ય ન જે વિણ લહિએ પેય અપેય વિચાર
કૃત્ય અકૃત્ય ન જે વિણ લહિએ જ્ઞાન તે સકલ આધાર
ભવિકા ! સિદ્ધચક્ર પદ વંદો ૧
પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા શ્રી સિદ્ધાંત ભાખ્યું
જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો જ્ઞાનીએ શિવસુખ ચાખ્યું ૨ ભવિકા૦ ૨
સકલ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા તેહનું મૂળ જે કહિયે
તેહ જ્ઞાન નિત્ય નિત્ય વંદીજે તેહ વિણ કહો કિમ રહિયે ૨ ભવિકા૦ ૩
પંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ સ્વપર પ્રકાશક જેહ
દીપક પરે ત્રિભુવન ઉપગારી વળી જેમ રવિ શશી મેહ ૨ ભવિકા૦ ૪
લોક ઊર્ધ્વ અધો તિર્યગ્ જ્યોતિષ વૈમાનિક ને સિદ્ધ
લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી તેહ જ્ઞાન મુજ શુદ્ધ ૨ ભવિકા૦ ૫

ઢાળ

જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે ક્ષય ઉપશમ તસ થાય ૨
તો હુએ એહિજ આતમા જ્ઞાન અબોધતા જાય ૨ ૧

પછી ૐ હ્રીં પરમાત્મને નમઃ જ્ઞાનપૂજાય જલ ચંદનાદિ યજામહે સ્વાહા આ મંત્ર બોલીને જ્ઞાનની વાગક્ષેપથી પૂજા કરવી અને પછી દ્રવ્ય વડે પૂજા કરવી એટલે સોનામહોર તથા રૂપામહોરથી જ્ઞાનની યથાશક્તિ પૂજા કરવી પછી નીચે પ્રમાણે દુહા બોલી શ્રુતજ્ઞાનના ૨૦ ખમાસમણા ૨૦ ખમાસમણાં દેવા

પીઠિકાના દુહા (ઉભા થઈને બોલવા)

સુખકર સંખેસર નમી થુણશું શ્રીશ્રુતનાણ
ચઉ મૂંગા શ્રુત એક છે સ્વપર પ્રકાશક ભાણ ૧
અભિલાપ્ય અનંતમે ભાગે રચિયો જેહ
ગણધર દેવ પ્રણમીએ આગમરયણ અછેહ ૨
ઈમ બહુવી વક્તાતણા છઠાણવડીયા ભાવ
ક્ષમાશ્રમણે ભાખ્યા ક્ષયોપશમ સ્વભાવ ૩
લેશ થકી શ્રુત વરણવું ભેદ ભલા તસ વીશ
અક્ષયનિધિ તપને દિન ખમાસમણ તે વીશ ૪

સૂત્ર રાગ અતિ મહ અમર આશ વડાય
ગુતમ્વામી સ્વામી પગે ભાખે શુત ફરમાય ૨
ગીશુતજ્ઞાનને નિત નમિ ભાવ મંગલને માટ
પૂજન અર્ચન દ્રવ્યથી પામા અવિચલ રાજ ૬

હવે અહીં ખમાસમણ દેવું

(આ છઠ્ઠા દુહા દરેક ખમાસમણે કહેવો.)

છજ સય અવીશ સ્વ નવા નિલા અમર અરૂ
શુત પર્યાય સમાનમે અથ અસખ્ય વિચાર ૧
બત્રીશ વણ સમાન છે એક અક્ષર મોઝાર
તેમાટે અમ અમ ગ્રો ત અ ગ શુત સા
ક્ષયોપશમ ભાવ ક ા ન અક્ષરના વ્રધ
જાણે દાવાગ આ વે તે શુતનિધિ ગુણગેહ ૩
કોઈ એકવન અવખા અ ના અકારથી જાર
ચાલીશ અમ્ર પ ધાતા કહ અનુસાર ગુવાર ૪
અર્થ તે છેડા પ કહ્યું જિન ઘાર દાય
તે પદ શુતને પ્રણમના જ્ઞાનાવરણી હાય ૫
આ તર પ કી અગ પ્રામ સુવિચાર
ગુણા શુત બ પ રહે તે પ શુત સમાસ ૬
પિ પ્રકૃતિમા એક પ જામ અ અવ ાત
ક્ષયોપશમની વિચિત્રતા તેહ શુત સઘાત
પચ્ચોતેર બ કી સ્થિતિ બધાદિ વિચાર
કમ્પપયડી પયડી રહે શુત સઘાત સમાસ ૮
ગત્યાદિક જે માર્ગણા જાણ તેહમા એક
વિવરણ ગુણસ્થાનાદિકે તસ પ્રતિપત્તિ વિવેક ૯
જે આસક્તિ માગણા પ લેશ્યા આદિ નિવાસ
સ રહ તરતમ રોકી તે પ્રતિપત્તિ સમાસ ૧

અનપઠાદિ ક દ્વારમા જાવ [illegible]
[illegible] શુત [illegible]
વળી [illegible] નવ પ [illegible] માં [illegible] ૧૧
[illegible] તાળી [illegible] શુત [illegible] ૧૨
પ્રાભૃતપ્રાભૃત શુત [illegible] પૂ [illegible],
બુદ્ધિ [illegible] ૧૩
પ્રાભૃતપ્રાભૃત શુત [illegible] લબ્ધિ વિશેષ
બહુ [illegible] ઉપદેશ ૧૪
પૂ [illegible] વસ્તુ [illegible] શુત [illegible]
[illegible] પ્રાભૃત [illegible] મુનિ [illegible] પ્રણામ ૧૫
પૂ [illegible] પ્રભાવથી [illegible] શુત [illegible]
[illegible] વિલાસ ૧૬
[illegible] નામથી વસ્તુ નામ શુત [illegible]
[illegible] વિધિ [illegible] ૧૭
[illegible] વસ્તુ [illegible] પૂરવના [illegible]
[illegible] વદના [illegible] શ્વાસ [illegible] વાર ૧૮
[illegible] પૂ [illegible] શુત [illegible] ૧૯
શીશુભવીરન [illegible] પૂરવ [illegible]
[illegible] જ્ઞાન પ્ર [illegible] ૨૦

ખમાસમણા [illegible] ઉપ [illegible] અથવા [illegible] મુકીને [illegible] જ્ઞાનની સ્તુતિ કરીએ —

દુહા

[illegible] જીવિત [illegible] નહિ લોભ [illegible]

પછી [illegible] કુભમા નાખવો [illegible] કુભ ભરવા પછી ખમાસમણ [illegible] ઇચ્છાકારણ [illegible] શુત [illegible] કાઉસ્સ [illegible]

ઇચ્છું શ્રુતદેવતા આગળનાથ કર્મ ... [illegible] ... થઈ [illegible]
નવકાર નો [illegible] ગયા પછી નમો [illegible] ની જ્ઞાનની થોય કહેવી

થોય

[illegible] જેવી શ્રી જિનમાન [illegible] મીઠ [illegible] મન
મનમેળ પ્રમાણ [illegible] શાસન [illegible] સુખાણ વડ [illegible]
સુખખાણ [illegible] અનુભવ [illegible] ત્રિગડી [illegible]
ભૂમિ પર વખાણ [illegible] પરિ [illegible] એવી ભક્તિ તે શ્રુતનાણ
વિજયલક્ષ્મીસૂરિ કહે [illegible] માન [illegible] (૧)
પછી પ્રદક્ષિણાઓ દેવી

૧૪ શ્રી વીશસ્થાનક તપ

પ્રથમ શુભ મુહૂર્ત [illegible] માંડવી ગુરુમુખે [illegible] ની
વાસક્ષેપ વિગેરે સ્થાનક તપ [illegible] ઉચ્ચરે. એક [illegible] બે
બે માસથી છ માસ સુધીમાં પૂરી [illegible] બહાર મહીનાથી છ માસમાં
પૂર્ણ ન થાય તો તે ઓળી [illegible] નથી અને ફરીથી [illegible] પડે
છે એક ઓળીના [illegible] વીશ છ [illegible] વનમાં [illegible]
[illegible] ઓળીના તપના [illegible] દિવસમાં [illegible]
બીજા વીશ [illegible] બીજુ [illegible] વીશ ઓળી [illegible] (૪૦૦
(ચારસો) વીશ પદોની આરાધના પૂર્ણ [illegible] પદની આરાધના [illegible]
[illegible] અઠ્ઠમ [illegible] પદની આરાધના [illegible]
[illegible] વીશ અઠ્ઠમ [illegible] પૂરા [illegible] આગળ ચાર્લા
અઠ્ઠમે પૂર્ણ [illegible] છઠ્ઠ કરવા [illegible]
શક્તિવાળાએ [illegible] ઉપવાસથી [illegible] બને તો [illegible] ઉપવાસથી
તે ન બને તો [illegible] તે ન બને તો [illegible] બને તે [illegible]
ન હોય તો નિવિઓ [illegible] થાય. [illegible]
તપ [illegible] નથી [illegible] શક્તિમાન માણસે વીશ [illegible]
[illegible] આઠ [illegible] નો [illegible] તેથી [illegible]
[illegible] પોસહ [illegible] વીશે [illegible]
પોસહ [illegible] શક્તિ નથી [illegible] પ [illegible]
[illegible]

તીર્થ ૭ એ નાત પદની આરાધના ન બને તો છેવટ ૧૭ મા પદની આરાધના પૌષધ કરીને આરાધના કરવી જોઇએ તેમ છતાં શક્તિ ન હોય તો તે દિવસે દેશાવગાસિક કરવું અને સાવદ્ય વ્યાપારનો ત્યાગ કરવો તેટલી શક્તિ પણ ન હોય તો યથાશક્તિ તપ કરી આરાધે તથા પોતાની લઘુતા ભાવે મગ્ન તથા જન્મના સૂતકના ઉપવાસાદિક તપ કરે પણ તે ગણતરીમાં ન ગણે સ્ત્રી પણ ઋતુ સમયમાં ઉપવાસાદિક કરે તે પણ ગણતરીમાં ન ગણે તપને દિવસે જો પૌષધ થાય તો ઉત્તમ નહીંતર તે દિવસે બે વખત પડિક્કમણું તથા ત્રણ દેવવંદન અને પડિલેહણ તો અવશ્ય કરવું તથા બ્રહ્મચર્ય પાળવું ભૂમિશયન કરવું અતિનાવદ્ય વ્યાપારનો આરંભ ન કરવો અસત્ય ન બોલવું આખો દિવસ તપનો પદનું ગુણ વર્ણન વાળુ પદ ચિંતન કરવું તપને દિવસે પૌષધ કરે તો પારણાને દિવસે જિનભક્તિ કરીને પારણું કરવું જો તપને દિવસે પૌષધ ન કર્યો હોય તો તે દિવસે જિનભક્તિ પૂજા કરાવે ભાવના ભાવે તપના દિવસે આરાધ્ય પદના જેટલા ગુણ હોય તેટલા લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરે તે પદના મહિમા અને ગુણનું સ્મરણ કરીને આખો દિવસ વ્યતિત કરે આ વિધિએ વીશે આળી પૂરી તથા દરેક ઓળીએ તે તે પદનો ઉત્સવ મહોત્સવ પ્રભાવના ઉજવણા પૂર્વક કરે જિનશાસનની ઉન્નતિ કરે શક્તિ ન હોય તો છેવટ અંતમાં ઓછામાં ઓછું ઉજવણું સહિત કરે એટલે કે પ્રાંતે આ મહા તપનું એક ઓળીથી લઇ વીશ ઓળી સુધીમાં પોતાની યથાશક્તિ ઉજમણું કરે

વીશ પદનું ગણણું નીચે પ્રમાણે

	સા	ખ	લો	નો
૧ ૐ નમો અરિહંતાણં	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
૨ ૐ નમો સિદ્ધાણં	૩૧	૩૧	૩૧	૨૦
૩ ૐ નમો પવયણસ્સ	૨૭	૨૭	૨૭	૨૦
૪ ૐ નમો આયરિયાણં	૩	૩	૩	૨૦
૫ ૐ નમો થેરાણં	૧૦	૧૦	૧૦	૨૦
૬ ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણં	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૭ ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં	૨૭	૨૭	૨૭	૨૦

વીશસ્થાનક તપ

૮	ૐ નમો નાણસ્સ	૫૧
૯	ૐ નમો દંસણસ્સ	૬૭
૧૦	ૐ નમો વિનયસંપન્નસ્સ	૫૮
૧૧	ૐ નમો ચારિત્તસ્સ	૭૦
૧૨	ૐ નમો બ્રહ્મચારિણં	૧૮
૧૩	ૐ નમો કિરિયાણં	૨૫
૧૪	ૐ નમો તવસ્સ	૧૨
૧૫	ૐ નમો ગોયમસ્સ	૧૧
૧૬	ૐ નમો જિણાણં	૨૦
૧૭	ૐ નમો સંયમસ્સ	૧૭
૧૮	ૐ નમો અભિનવનાણસ્સ	૫૧

નશ વા ારા વિમા નમના ામના ની
ાા ાાહના નમા માગુ શુભ ૨ ૯ ૩
ાાનમ ન ડી વિર મનુશ્રમ બીતિ
ાા ાાન ૬ાા ૭ નમા મા જ્ઞાનની રીતિ ૮
ામાાકના માર ત નવરી ભાતિ ાા
સત્ય ા ાાના ના નમા મો દર્શન ના
શીર મૂરતી સ ાાુરી ાા ાનમાા રા
ાુવ માનના નમા વિનય ાાચાર ૧૦
નનરી વિવું ાાાના નિ ાી નહી ાવ
ભાવ રાા વિરાન ૭ ા ાા મનમ જીવ ૧૧
જિનપ્રતિમા જિનમાં ા ાાના ર કેવ
શ્રમણનાા ા ૬ા ા મા નમા ચાર ચુ ૧૨
ચાાસમાન વિચા ાા ક્રિાા ત તા ભાવ ચા
તેનવા રા ાા મા ક્રિા સુવિાા ૧૩
માખપાવ તેમના નાવ મા ાા તપ ભાવ
પરાા દી ા ઉપજ ા ા તપ ાામાવ ૧૪
છ ૭ ત ા

૧૫ ગૌતમ પડઘો

શ્રી ગૌતમસ્વામીજીના પાત્રને ઉદ્દેશીને આ તપ કરવામાં આવે છે તેથી તેનું નામ ગૌતમપડઘો કહેવાય છે. આ તપમાં ૧૫ પૂર્ણિમા ન કરાય તેમ ઉપરાંત આ પાત્ર ભરી તપ કરવા તથા શ્રી ગૌતમ સ્વામિજીનો મૂર્તિની હોય તો તેની અથવા તેમની પૂજા કરવી. એ રીતે ૧૫ પૂર્ણિમા પુરી કરતાં ... તપને અંતે શ્રી ગૌતમ સ્વામીજીની તથા મોટું સ્નાત્ર ભણાવવા પૂર્વક શ્રી મહાવીર પ્રભુજીની વિધિપૂર્વક પૂજા કરવી. ... પૂજન ... બનાવી તેમાં ખીર ભરી ... તેને ... ધરવાની ભાવના ... આ તપ કરવાથી વિવિધ પ્રકારની લબ્ધિઓની પ્રાપ્તિ થાય છે. આ શ્રાવકને તથા શ્રાવિકાને કરવાનો આ તપ છે. ... રીતે ... ૧ ને દિવસે ઉપવાસાદિક તપ કરીને ગૌતમસ્વામીજીની પૂજા ... પ્રમાણે ... પ્રમાણનો ... દિવસે ... ઉદ્યાપન (ઉજવણી) ... પ્રમાણે ...

તપ-... ॐ હ્રીં શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ (૨૦ માળા)

...	...	...	નવ
૩	૩	૩	૦

ખમાસમણનો દુહો

... ...
શ્રી ... ગૌતમ ... વાંછિત ... ...

તપમા પહેલે દિવસે નીવિ બીજે દિવસે આબિલ ત્રીજે દિવસે ઉપવાસ એમ ત્રણ ત્રણ દિવસની નવ ઓળી કરવી

*

૧૭. જ્ઞાન દર્શન ચરિત્ર તપ

આ તપ એકાંતરા ત્રણ ઉપવાસથી કે લાગલગાટ ત્રણ ઉપવાસ (અઠ્ઠમ) કરવાથી થાય છે

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રના ત્રણ ત્રણ ઉપવાસો કરવાના હોય છે

નીચે ગણણું

નામ	ગા	ખમા	કા.	નવ
જ્ઞાનતપ —ૐ હ્રીં નમોનાણસ્સ	૫૧	૫૧	૫૧	૨૦
દર્શનતપ —ૐ હ્રીં નમો દંસણસ્સ	૬૭	૬૭	૭	૨૦
ચારિત્રતપ —હ્રીંનમો ચારિત્તસ્સ	૭૦	૭૦	૭૦	૨૦

અથવા બીજી રીત એ છે કે જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપમા ખમા સાથી કાઉ વગેર અનુક્રમે ૫ ૧૨ ૧૭ કરવા

*

૧૮ અંગવિશુદ્ધિ તપ

પહેલા ત્રણ દિવસ આબિલ બીજા ત્રણે દિવસે નીવિ ત્રીજા ત્રણે દિવસે એકાસણા અને છેલ્લો ઉપવાસ કરવાનો હોય છે ઉજમણામાં ૧૩ લાખવા જ્ઞાનની સ્થાપના પાસે મૂકવા.

ગણણું—નમો નાણસ્સ

૧૨	૧	૧૨	૨૦
ગા	ખમા	લો કાઉ	નવ

*

૧૯ શ્રી ચંદનબાળાનો તપ

આ તપ કારતક વદ ૧૦થી વૈશાખ સુદ ૧૦ સુધીમા અથવા પર્યુષણામાં ગમે તે ત્રણ દિવસે કરવામા આવે છે આ તપમાં એક અઠ્ઠમ કરી ચોથે દિવસે પારણે મુનિને અડદનાં બાકળાનું દાન દઈ પોતે પણ તેનું પારણું કરવું પચ્ચખાણ આયંબિલનું કરવું તથા કામ

વૈરિ ગૌ વધારના ચંદનબાળાની જેમ કાળી મારી ઉમરાની ન ૨
એકમા ચ ૨ અ ૨ ૨ અ જો આપ ગણું રોર છે
જાપ ૨૦૦ શ્રી મહાવીરસ્વામિનાથાય નમ

સા	ખમા	કા	નવ
૧૨	૧	૧૨	૨૦

*

૨૦ ચત્તારિ અઠ્ઠ દશ દોય તપ

આ તપ આ૦૫ ૭૦ ઉપર ૨ ૪ ચારી ૪ તી ૨ ૨ અ ૨ નોની આ ૨ ૨ના માટે છે તેમા ૪ ૪ વાર ઉપવા ૨ પછી ૧૧ ઉપવા ૨ પછી ૪ ઉપવાસ ને ને પછી ૨ ઉપવા ૨ એમ ૨૮ ઉપવાસો ૨ વાના ૧૨ છે

ગૂર્જના

દ૪ ઉપવાન વા પછી અ ૮ ઘા ૧૬ ૨ ૨ ન ન ૮ સાગોના એઉપવાન વા એવી પ્રવૃ ૧ ૭ ન માનમા ગખવું

ગણણું શ્રી અ૦૦૫૦ તીર્થાય નમ. (૦ માળા)

સા ૨૮ ખ ૮ મ ૨૮

*

૨૧ કલ્લ ૮ નિવારણ તપ (સીતા તપ)

આ તપમા ૨ ઉપવા ૨, ૧ નેવણ, ૧ આયંબિલ પછી ૧ એ ૨ણું ૨ આપ નિલ૨ ન ૨ ઉપવાન એમ દિવસ થાય છે

જાપ નમો ગા લાય આ ૨ ની ૦ નવકા વાળા ૨ ખ ગઉ

તુ બાર ના ઉપાપન જ્ઞાન કુમ્પૂવ ભગવાન સાને નવલા વા મુકવા

*

૨૨ મોટા દશ પચ્ચક્ખાણ તપ

આ તપ ૨ દિ ૨ ૨ના છે ૨ગન ૨૨ મા ખા ૨ ૨ ૦ ૨ ઓ ૧૧મા આ તપ વધુ પ્રમાણમા ૨ ૨ ૭ ગોઠ૪ કુમારિ ૨ ગાવ સામા પવ ૨ છે

દિવસ	તપ	તપ	સા	ખ	લો	નવ
૧	તિવિહ ૨ ૨ ઉપવાસ	શ્રી ૨મહિન્દપા ૧ના ૨ નમ.	૭	૬૭	૭	૦
૨	એ ૨ાસણ	શ્રી ૧ ૧૫ ૨મહિન્દ૨ નમ.	૧૭	૧૨		

૩ એક ચાખાના દાણા જાવા આંબિલ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી સમકિતનિધિનાથાય નમઃ	૮ ૮ ૮ ૨૦
૪ નીવિ	શ્રી કેવલજ્ઞાનીનાથાય નમઃ	૨૧ ૨૧ ૨૧ ૨૦
૫ એક કવળ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી અનન્તનાથાય નમઃ	૩૧ ૩૧ ૩૧ ૨૦
એક અ ઠીણુ એમ રહ્યુ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી સર્વનિધિનાથાય નમઃ	૬૫ ૬૫ ૬૫ ૨૦
૭ દશી આયંબિલ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી જિનમતિનાથાય નમઃ	૨૮ ૨૮ ૨૮ ૨૦
૮ તિવિહાર આયંબિલ	શ્રી આગમનિધિનાથાય નમઃ	૮ ૮ ૮ ૨૦
૯ પરધી એકાસણ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી પરતત્ત્વનાથાય નમઃ	૧૩ ૧૩ ૧૩ ૨૦
૧૦ ખાખરાનું આયંબિલ		
ઠામ ચોવિહાર	શ્રી મુનિસુવ્રતનાથાય નમઃ	૧૨ ૧૨ ૧૨ ૨૦

૨૩ નાના દશ પચ્ચક્ખાણ તપ

આ તપમાં પણ મોટા દશ પચ્ચક્ખાણ તપની જેમજ કરવા ફક્ત તપમાં ફેરફાર છે તે નીચે મુજબ છે

ઉદ્યાપનમાં ૧૦ ૧૦ ચીજો પ્રભુ પાસે મૂકવા જ્ઞાનપૂજા અષ્ટ પ્રકારી પૂજા ભણાવવી

પહેલા દિવસે ઉપવાસ બીજા દિવસે અકાસણું દિવસ ૩જે આયંબિલ દિવસ ૪થો એકાસણું દિવસ પમો નીવિ દિવસ ૬ઠ્ઠો એક કવળ દિવસ ૭મા ખીરનું એકાસણું દિવસ ૮મો ઠામ ચોવિહાર એકાસણું દિવસ ૯મા ભર ભાણે એકાસણું દિવસ ૧૦મો ઉપવાસ

ઉપરોક્ત તપ અનુક્રમે કરવા

*

૨૪. સમવસરણ તપ (નાનો)

આ તપના ત્રણ પ્રકાર છે તેમાંથી બીજા પ્રકારની વિધિ આ પ્રમાણે છે આ તપ શ્રાવણ વદ ચોથથી આરંભી ભાદરવા સુદ ચોથ સુધી સોળ દિવસનો છે તે તપમાં એકાસનાદિ યથાશક્તિ તપ કરવો.

૧૬ દિવસના આ તપમાં ચાર શ્રેણિઓ છે તેમાં ચાર ચાર દિવસના ચાર વિભાગ કરી ગણણું નીચે મુજબ ગણવું

પ.	સા.	ખ.	કા.	નવ
શ્રી ઋષભજિનાય નમઃ	૧૦	૧૦	૧૦	૦
શ્રી શુભનમસ્કારજિનનાથાય નમઃ	૯	૮	૮	૨૦
શ્રીમન્‌ પાર્શ્વનાથાય નમઃ	૧૨	૧૨	૧૨	૨૦
શ્રી સર્વજિનનાથાય નમઃ	૮	[illegible]	[illegible]	૨૦

આમ ૧૬ ચાર દિવસ કરી ફરી બીજા ચાર દિવસ આમ ચાર વખત કરવું

૨૫ પંચ પરમેષ્ઠી તપ

આ તપ શ્રી પંચ પરમેષ્ઠીની આરાધના નિમિત્તે કરાય છે આ તપ પાંચ દિવસનો એક એક ઓળી એવી પાંચ ઓળી કરવાથી ૨૫ દિવસે પૂર્ણ થાય છે

તપમાં ૧લે દિવસે ઉપવાસ ૨જે દિવસે આયંબિલ (ઠામ ચોવિહાર, ૩જે દિવસે આયંબિલ, ૪થે દિવસે એકાસણું ઠામ ચોવિહારે નીવિ ૫મે દિવસે પુરિમડ્ઢ ૭મે દિવસે આઠ કરવા

આમ પાંચ વખત કરવાથી તપ ૨૫ દિવસે પૂર્ણ થાય છે

પાંચ ઓળીનું ગણણું

પ	સા.	ખ	કા	નવ
૧ ૐ નમો અરિહંતાણં	૧૨	૧૨	૧૨	૦
૨ ૐ નમો સિદ્ધાણં	૮	૮	૮	૨૦
૩ ૐ નમો આયરિયાણં	૩	૩	૩	૨૦
૪ ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણં	૨૫	૨૫	૨૫	૨૦
૫ ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં	૨૭	૭	૨૭	૨૦

ઉદ્યાપન વખતે પડતી દિ જિન ભગવાન પંચપરમેષ્ઠિની ભક્તિ કરવી ત્રિષ્ટિ ઉપસખ્ખાએ મૂ સા ાા તેમજ પુસ્થને કરવાનો આ આગાઢ તપ ો

૨૬ શ્રેણી તપ

આ તપમા છ શ્રેણિઓ હોવી છ તેમા ૮૩ ઉપવાસ ૨૭ પારણા (બેઆસણાદી) મળી ૧૧૦ દિવસે તપ પૂરા થાય છે

૧ લી શ્રેણિમા ૧ ઉપવાસ પછી પારણુ પછી ૨ ઉપવાસ, પછી પારણુ

૨ જી શ્રેણિમા ૧ ઉપવાસ પછી પારણુ પછી ૨ ઉપવાસ અને પારણુ પછી ૩ ઉપવાસ અને પારણુ

૩ જી શ્રેણિમા ૧ ૨ ૩ ૪ એમ ઉપવાસ વચમા પારણા સહિત કરવું

૪ થી શ્રેણિમા ૧ ૩ ૪ ૫ ઉપવાસ

૫ મી શ્રેણિમા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ઉપવાસ

૬ ઠ્ઠી શ્રેણિમા ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ઉપવાસ એમ તે અનુક્રમે પારણા કરવું

૧૮ નમો અરિહતાણ આ પ ની નવકારવાળી ગણવા સાથીઆ વ ાર બાર બાર કરવા

શ્રાવક તથા સાધુને કરવાના આગાઢ તપ છે

૨૭ સિદ્ધિ તપ

આ તપમા ૧ ઉપવાસ તેનુ પારણ પછી તુરતજ બે ઉપવાસ પારણુ ત્રણ ઉપવાસને પારણ એમ ચડતા ચડતા આઠ ઉપવાસ સુધી કરવુ ઠાકોરી લેનાણ કરવુ કાઉસ્સગ્ગ સાથીઆ વગેરે આ આરાધના કરવા તપનુ ગણણુ નીચે મુજબ છે

૧ શ્રી અનંતજ્ઞાન સંયુતાય નમ.

૨ શ્રી અનંતદર્શન સંયુતાય નમ

૩ શ્રી અવ્યાબાધ ગુણ સંયુતાય નમ

૪ શ્રી અનંતચારિત્ર ગુણ સંયુતાય નમ

૫ શ્રી અક્ષયસ્થિતિ ગુણ સંયુતાય નમ

૬ શ્રી અરૂપી નિરંજન ગુણ સંયુતાય નમઃ
૭ શ્રી અગુરુલઘુગુણ સંયુતાય નમઃ
૮ શ્રી અનન્તવીર્ય ગુણ સંયુતાય નમઃ

૨૮ બાવન જિનાલય તપ

આ તપ શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપના બાવન જિનાલયની આરાધના નિમિત્તે છે. આ તપને મોટો 'બાવન અન્નાવ્યા' તપ પણ કહે છે. આ તપ તેર મહિના સુધી શુક્લ અને કૃષ્ણ પક્ષની આઠમ અને ચૌદશે ઉપવાસ કરવાથી પૂર્ણ થાય છે. જે કોઈ તિથિએ તપ કરવું ભૂલી જવાય તો આ તપ ફરી નવેસરથી કરવો પડે છે.

શુક્લપક્ષની આઠમે — શ્રી ચન્દ્રાનનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમઃ
કૃષ્ણપક્ષની આઠમે — શ્રી વર્ધમાનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમઃ
શુક્લપક્ષની ચૌદશે — શ્રી ઋષભાનનસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમઃ
કૃષ્ણપક્ષની ચૌદશે — શ્રી વારિષેણસ્વામિ સર્વજ્ઞાય નમઃ

નાડ ખ ાડે વ ગ બા બા ક વા

૨૯ ચિંતામણિ તપ

આ તપ છ દિવસનો છે. ૧લે દિવસે ઉપવાસ, ૨જે દિવસે બેસણું, ૩જે દિવસે નીવી, ૪થે દિવસે ઉપવાસ, ૫મે દિવસે એકાસણું, ૬ઠ્ઠે દિવસે ઉપવાસ કરવાથી થાય છે.

જાપ "નમો અરિહંતાણં"ની ૨૦ નવકારવાળી ગણવી. ખમાસમણા વગેરે બાર બાર કરવા.

ઉજમણામાં જ્ઞાન પૂજા ભણાવવી, સાધર્મિક બહેનોને તાંબૂલ વગેરે આપવું.

૩૦ પ્રાતિહાર્ય તપ

આ તપ ૨૪ દિવસનો છે. આઠ પ્રાતિહાર્યને અનુલક્ષીને કરવામાં આવે છે. તેમાં ૧લે દિવસે ઉપવાસ, ૨જે દિવસે એકાસણું, ૩જે દિવસે બેસણું એમ એક એક પ્રાતિહાર્યની અપેક્ષાએ ત્રણ ત્રણ દિન ગણવા.

જાપ — નમો અરિહંતાણં

સા. ખ ૪ ... બાર બાર કરવા

૩૧ શત્રુંજય મોદક તપ

આ તપ પાંચ દિવસનો છે. પહેલે દિવસે પુરિમડ્ઢ, બીજે દિવસે એકાસણું ત્રીજે દિવસે નિવી ચોથે દિવસે આયંબિલ પાંચમે દિવસે ઉપવાસ કરવાથી થાય છે.

જાપ– 'શ્રી શત્રુંજય તીર્થાય નમઃ' એ પદની વીશ નવકારવાળી અને સાથીઆ ખમાસમણ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૨૧-૨૧ કરવા.

૩૨ નવબ્રહ્મચર્યગુપ્તિ તપ

આ તપ નવ દિવસનો એકાસણાથી થાય છે. એક એક ગુપ્તિને આશ્રીને એક એક એકાસણું કરવાનું એટલે નવ નવ એકાસણાં કરવાનાં હોય છે.

જાપ– નમો નવ બ્રહ્મચર્યગુપ્તિધરાય એ પદની ૨૦ માળા, સાથીઆ ખમાસમણ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૯-૯ કરવા.

ઉદ્યાપનમાં નાણું સાથે શીલ પાળનારી શ્રાવક શ્રાવિકાને વસ્ત્રદાન દેવું.

૩૩ પંચ મહાવ્રત તપ

આ તપમાં પાંચ મહાવ્રતને આશ્રીને એક ઉપવાસ તથા એક બેસણું એમ બેસણાના પારણાવાળા પાંચ ઉપવાસ કરવાથી પાંચ દિવસે આ તપ પૂર્ણ થાય છે.

જાપ– નમો લોએ સવ્વસાહૂણં એ પદની વીશ માળા અને સાથીઆ ખમાસમણ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૨૭-૨૭ કરવા.

૩૪ ષટ્કાય તપ

આ તપ સળંગ છ ઉપવાસ કરવાથી થાય છે.

નમો અરિહંતાણં' એ પદની ૨૦ નવકારવાળી ગણવી સાથીઆ ખમાસમણ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૧૨-૧૨ કરવા.

૩૫. સાત સૌખ્ય, આઠમુ મોક્ષ તપ

આ તપ સાત એકાસણા તથા એક ઉપવાસથી થાય છે.

જાપ– નમો અરિહંતાણં' એ પદની ૨૦ નવકારવાળી અને સાથીઆ ખમાસમણ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૧૨-૧૨ કરવા.

ઉદ્યાપને જ્ઞાન નાના અને મોટા સોનાની સીડી બનાવી મોક્ષ મોદક પ્રભુજી પાસે મૂકાવવો જ્ઞાન પૂજા વગેરે કરવું.

૩૯ શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજનો તપ

તગનાગમ શ્રી નીશીથાદિકને અનુસરી આ તપ ૨૧ ઉપવાસથી દિવસે થાય છે

જાપનાં-પદો

૧ શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજાય નમઃ
૨ શ્રી પુંડરીક ગિરિરાજાય નમઃ
૩ શ્રી સિદ્ધક્ષેત્રાય નમઃ
૪ શ્રી વિમલાચલાય નમઃ
૫ શ્રી સુરગિરયે નમઃ
૬ શ્રી મહાગિરયે નમઃ
૭ શ્રી પુણ્યરાશયે નમઃ
૮ શ્રી પદ્મનાભાય નમઃ
૯ શ્રી પર્વતેન્દ્રાય નમઃ
૧૦ શ્રી મહાતીર્થાય નમઃ
૧૧ શ્રી શાશ્વતાય નમઃ
૧૨ શ્રી દૃઢશક્તિને નમઃ
૧૩ શ્રી મુક્તિનિલયાય નમઃ
૧૪ શ્રી પુષ્પદંતાય નમઃ
૧૫ શ્રી મહાપદ્માય નમઃ
૧૬ શ્રી પૃથ્વીપીઠાય નમઃ
૧૭ શ્રી સુભદ્રગિરયે નમઃ
૧૮ શ્રી કૈલાસગિરયે નમઃ
૧૯ શ્રી પાતાલમૂલાય નમઃ
૨૦ શ્રી અકર્મકાય નમઃ
૨૧ શ્રી સર્વકામમુક્તાય નમઃ

ઉપર લખેલાં પદોમાંથી અનુક્રમે એકેક પદની ૨૦ નવકારવાળી ગણવી ખમાસમણાં સાથીઆ કાઉસ્સગ્ગ વગેરે ૨૧-૨૧ કરવા

કાર્તિક ચૈત્રી પૂનમના દિવસે શ્રી શત્રુંજય તીર્થના ગુણ ગર્ભિત એવા ૨૧ નામનાં એકવીસ ખમાસમણાંના દુહા

★

સિદ્ધાચલ સમરું સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર,
મનુષ્ય જન્મ પામી કરી વંદુ વાર હજાર
અંગ વસન મન ભૂમિકા પૂજોપકરણ સાર
ન્યાય દ્રવ્ય વિધિશુદ્ધતા શુદ્ધિ સાત પ્રકાર
કાર્તિક શુદિ પૂનમ દિને દશ કોડિ પરિવાર
દ્રાવિડ ને વારિખિલ્લજી સિદ્ધ થયા નિરધાર
તિણે કારણ કાર્તિકી દિને સંઘ સકલ પરિવાર
આદિ જિન સનમુખ રહી ખમાસમણ

કવીશ નામે વાગ રો નિશ પ્રેડું અભિધાન
શત્રુંજય [illegible] લરી [illegible] વાન બ[illegible] માન ૧
[illegible] સિદ્ધાચલ સમવસરણ [illegible] પ્ર રેક ખમાસમણ દીજે કહેવો
[illegible] સિદ્ધારગે [illegible] પુ [illegible] [illegible]
[illegible] નવા મા[illegible]મ [illegible] મુ ન સભા મોઝાર
[illegible] [illegible]નમન [illegible] ને [illegible] આવ[illegible] લોક મારા
પાર [illegible] મુનિ સારયુ મુનિનિવામા વાસ
[illegible] પુ [illegible]ગિરિ, નામ થયુ વિખ્યાત
મન વર [illegible] [illegible] ઉરી નિન્ત પ્રભાત સિ૦ ૨
[illegible] [illegible] પા વા માશ [illegible] છો [illegible]
[illegible] [illegible]ન મુક્ત [illegible] સિધ્ધક્ષેત્ર તીજે નામ સિ૦ ૩
[illegible] ના[illegible] [illegible]વના [illegible] ગ ધરી અ
[illegible] [illegible] સ્નાન કરી [illegible] વિત્ત વિવે-
[illegible] [illegible] પ્રમુખ [illegible] મ[illegible]ધામ
[illegible] પ વિમલા [illegible] તાસ વિમલાચલ નામ સિ૦ ૪
[illegible] સુરગિરિ [illegible] જિન અભિષેક કરાર
[illegible] [illegible] સ્નાનક પ [illegible] નામ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] અ [illegible] તી[illegible] ન એક
[illegible] સુરગિરિ નામ નમુ [illegible] સુરવા[illegible] અને- સિ૦ ૫
[illegible] [illegible] પુથુ[illegible] છે ઊંચપણે છ વીશ
[illegible] [illegible] મ[illegible] [illegible] મહાગિરિ નામ [illegible] સિ૦ ૬
[illegible] [illegible] મુનિ વિશ્વમાહે [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] વિમલ[illegible] પુ[illegible]
વિપ્ર લોક વિ[illegible] [illegible] [illegible]ખોરા ભૂતન માન
[illegible] [illegible] [illegible] તમા મુનિવર છીપ સમાન
શાવક મેઘ[illegible] કહ્યા [illegible] પુ[illegible] નામ,
પુણ્યની [illegible] ધારી તેને પુણ્યરાશિ નામ સિ૦ ૭

નમમંધર મુનિવર થયા તપ તપના એક ધ્યાન
ક્રમ વિશો પામીયા ... લક્ષ્મી નિદાન.
લાખ એમાપુ શિવ વ... ના શુ ...
નામ નમો તેહે ... શીપ ગિરિ નિ... મિ૦ ૮
શ્રીસીમંધર સ્વામિજ ... મહિમા વિશાલ
ઇન્દ્રની ... વા... તેમ ... ઇન્દ્રપ્રકાશ મિ૦ ૯
... ગ... ભક્તે ...
જૈન તી... લાભ ... નહિ પા
તેહ ... નિધાનગે ... મુનિન ...
ક્રેતા લાભ થયો ... મહાતીરથ અભિધાન મિ૦ ૧૦
પ્રાયે એ ગિરિ શાશ્વતા ... અનંત
શત્રુંજય મહાતમ સુણી નમો શાશ્વતગિરિ ... મિ૦ ૧૧
... નારી ... મુનિ ... ક ...
... મતિમી ... પાપ ...
...
દશ ... વળી ચોરાશી
ચૈત્રી કાર્તિક પુનમે ...
તપનપતા ... તેહે દૃઢશક્તિ નામ મિ૦ ૧૨
ભવ ભમ પામી ... પુન ...
ન મુનિ ... શિવ ... મુક્તિ-નિલયગિરિ તે મિ૦ ૧૩
ચંદ્રાસૂ ... ગિરિ ...
વધાવીયો ... પુષ્પદંત ગિરિ ... મિ૦ ૧૪
કર્મ ... પામ્યા શિવસદ્મ
પ્રામી પદ્મ ... ગિરિ મહાપદ્મ મિ૦ ૧૫
શિવવધુ વિવાહ ઉત્સવે મંડપ રચીયા સાર
મુનિવર વર બેઠક ભણી પૃથ્વીપીઠ મનોહાર મિ૦

શ્રીસુભદ્રગિરિ નમો ભદ્ર તે મગર રૂપ,
ત્ર્ળ તરુ રજ ગિરિવરતણી શિર ચઢાવે ભૂપ સિ૦ ૧૭

વિદ્યાધર સુર અપ્સરા નદી શત્રુંજી વિલાસ
ગતાં લગતાં પાપને ભજીએ ભવિ કૈલાસ સિ૦ ૧૮

બીજા નિરવાણી પ્રભુ ...ડ ચોવીશી મોઝાર,
ત ર ... મુનિમા વ..., નામે ક ... આવગા
પ્રભુ વચને આ... ક... મુક્તિપુરીમાં વાન
નામ ક ... નમો ... ઉદ્ધ લીન વિલાસ સિ૦ ૧૯

પાતાળે ... મૂલ છે ઉજ્જ્વલગિરિ ... સાર
ત્રિકાલ ... વ ... ... પ ... ... સિ૦ ૨૦

તન મન ધન સુત વ...ભા, સ્વર્ગાદિક સુખ ભોગ
... વછે તે સંપજે, શિવરમણી ... યોગ

વિમલાચલ પરમેષ્ઠિનું ધ્યાન ધ... ...મારા
તેજ અપૂરવ વિસ્તરે ... ...

ત્રીજે ભવ સિદ્ધિ ... એ પાવ પ્રાયિકવાર
... ...

... કામદાયક નમો નામ કરી ઓળખાણ
શ્રીશુભવીરવિજય પ્રભુ નમતાં ક્રોડ કલ્યાણ સિ૦ ૨૧

જ્ઞાન પૂજાઓ

...પનું ... વાચન પહેલાં તથા ... જ્ઞાનપંચમીના દિવસે આસો ચૈત્ર માસની શાશ્વતી આયંબીલ ... જ્ઞાનપદ ના આરાધનના દિવસે તથા મેટ સૂત્ર કે ગ્રંથ વાંચન પહેલાં પૂ. ગુરુ મહારાજ ... મુખ, જ્ઞાનપદ આરાધન નિમિત્ત પૂજાઓ ભણાવવામાં આવે છે તે નીચે પ્રમાણે છે

૧ દુહો

ધ્યાનમ જ્ઞાને ક... વિઘટે ભવ ભ્રમ ભીતિ
... ...

પૂજા ઢાળ

ગ્રાનપ ભક્તિરે જાતનુહ પાવ અજ્ઞાન ભેદેજી
સમ્યગ્જ્ઞાન જે જિનવરે ભાખિયુ જ તા જનની ઉચ્છેદે ર ૧
ભગભ વિવેરન પ ખીર નીર જેમ હંસો ર
ભાગ [illegible] નમો અમરનો [illegible] અપ્રતિપાતિ પ્રમાણો ર ૨
મનથી ન જાણે ર કુંભ સ્વરૂપ તેહથી કુંભ કેમ થાશે
જ્ઞાન દરાથી પ્રથમ છે નિયમા ન ન ભાવ વિકાસે ૩
[illegible] નાણુ લોચનવંત [illegible] અંધ પુરાર
એ [illegible] તત્ત્વ પામે નહિ [illegible] ન સમુ [illegible] ર ૪
જ્ઞાનભયા ભ [illegible] ભત તના શાન સકલ [illegible] મૂર ર
જ્ઞાની [illegible] પરિમિત વરી પામે ભવજલ કૂલ ર ૫
અ પા મ જડ ઉગ્ર વિ [illegible] રે વિર ઉદ્યમવંત ર
ઉપદેશમાળામાં કિરિયા તે ની [illegible] તસ [illegible] ર ૬
જ્ઞાન ભૂપો ર જ્ઞાન આરાધતો તીર્થકર પ પામે ર
રવિ [illegible] પરભાર [illegible] ગુણી [illegible] દિન [illegible] ૭

૨–દુહો

[illegible] પીસ્તાલીસ [illegible] આગમ જિનમતમાંહી,
[illegible] પામી કરી ભક્તિ [illegible] ઉચ્છાહિ [illegible]

પૂજા ઢાળ

[illegible] ગમની [illegible] તના નવિ કરીએ, (અાકણી)
નવિ કરીએ નવિ કરીએ શુત ભક્તિ સદા અનુસરીએ [illegible]
અ [illegible] ૧ આ [illegible] મની૦
જ્ઞાન વિરાધ પ્રાણીયા મતિહીના તે તા પરભવ દુખીયા દીના
[illegible] તે પર [illegible], નીર કુલ અવતાર
ર આ [illegible] મની૦
[illegible] લૂલા પાંગુલા [illegible] જન્મ્યા ને

સંતાપ ઘણો ને રોગી ાાિ અવતાર 3 ર.૧ (મનીઠ
સુ ા ન વળી બોનર ધનદીના પ્રિસ પુત્ર વિસારે લીના
મુ ખ અવિવેકે ભાના જાણ વર્નું નાર ૪ આ (મનીઠ
ાન તણી આશાતના કરે ર જિનભક્તિ કરી ભરપૂર
રો શીશુભવી હજૂર સુખમાંડે મગ ન. ૫ ર (મનીઠ

૩-હુંડો

નાણસ્સમો નમો ગસ્સ, નમો નમો નાણ દિવાયરસ્સ
ોધ ળજી શાન શુદ્ધ પ્રબોધ યથાવાણ નાર વિચિનાબોધ,
તમે જાણીએ વસ્તુપદ્ ઠ ભાવા ન ર વિન થાનિર્જદ્ઠ સ્વભાવા
ભાર પર મ ર્યાદિ સુ ાન બે ગુરુપાસ્તિથી યોગ્યતા તેહ વેદે
વળી હર ન ર ઉપાર રૂપ જ ર ડિનમા જેમ ધ્વાંત પ્રદીપે

ઢાળ-ઉલાલાની દેશી

ભ ર નમો ગુણ નાનન સ્વપર પ્રકાશક ભાવેજી
પરજાર ધર્મ અ નંતતા ભ ાસે સ્વભાવેજી
જે મુખ્ય પરિણતિ સકલ શાયક બોધ ભાવવિલચ્છના
મતિ આદિ પર પ્રર નિર્મલ સિદ્ધ સાધન લચ્છના
સ્યાદ્વા સ ાી તત્ત્વ ાિ પ્રથમ ભેદાભેદતા
નવિક પ ને વિક પ વસ્તુ સકલ સંશય છે ના

પૂજા ઢાળ (ગોરા ન ાની)

ભવ્યાભવ્ય ન જે વિણ લહિએ પર અપેય વિચાર
કૃત્ય અકૃ ય ન જે વિણ લહિએ જ્ઞાન તે નગ્ન ન આધાર રે ૧

પ્રથમ જ્ઞાન ને પછી અહિંસા શ્રી સિદ્ધાંતે ભાખ્યું
જ્ઞાનને વંદો જ્ઞાન મ નિંદો જ્ઞાનીએ શિવસુખ ચાખ્યું ૨

સકલ ક્રિયાનું મૂળ જે શ્રદ્ધા તેહનું મૂળ જે કહિયે
તેહ જ્ઞાન નિત નિત વંદીજે તે વિણ કહો કેમ રહિયે ૩

પંચ જ્ઞાનમાંહિ જેહ સદાગમ સ્વપર પ્રકાશક જેહ
દીપક પરે ત્રિભુવન ઉપકારી વળી જેમ રવિ શશી મેહ ૪

લોક ઊર્ધ્વ અધો તિર્યગ્ જ્યોતિષ વૈમાનિકને સિદ્ધ
લોકાલોક પ્રગટ સવિ જેહથી તેહ જ્ઞાન મુજ શુદ્ધ રે
ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વંદો ૫

[illegible]

જ્ઞાનાવરણી જે કર્મ છે ક્ષય ઉપશમ તસ થાય રે
તો હુએ એહિ જ આતમા જ્ઞાન અબોધતા જાય રે
વીર જિનેશ્વર ઉપદિશે

નિરાગમ ભવ જલ કલ્પ રાશિ આસેર કુવાઇ ૫૫
મ ર જિનાગમ ઋગ [illegible] નમામિ નિરંતર નિજ [illegible]

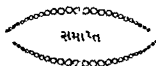
બોધાગાધં સુપદ પદવીની પૂરાભિરામં
જીવાહિંસા વિરલ લહરી સંગમાગાહ દેહં
ચૂલાવેલં ગુરુગમમણી સંકુલં દૂરપારં
સારં વીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે

મા ાગ્રદ્ધા મૂલ ધ્રત ા મહૃ ા, ભવભાવપ્રદીપ
અપૂના નિન્ધ પ્રપધે શુતમ ૩મખિનં સ ાેાકિકનાદમ્

િ ન જજન ભૂમિ વાણીનો વિસ્તા
પ્રભુ ગ ા પ્રગટે, દ ના ાધ્યર સાર
સો આ ામ સુણતા છે િ ગતિ ા
પ્રભુ વચન વખાણી લહીરે ભવનો પાર

ઉપર પ્રમાણે પૂજાઓ ભણાવી વાનક્ષેપ પૂજા તથા યથાશક્તિ પાં ક નાણાની તથા પુષ્પ ધૂપ વ ો ી પૂજાઓ કરવી

નોંધ —શત્રુંજયાદિના તપમા જાપના પ ોના નામો અને ખમ નમના ા નામા અન ક્રમ વચ્ચ સામ્ય નથી

— સંકેતસૂચી —

સા = સાથીઆ
ખ = ખમાસમણા
લો = લોગસ્સ
નવ. = નવકારવાળી

તપનો મહિમા

यत्पूर्वार्जितकर्मशैलकुलिशं यत्कामदावानल-
ज्वालाजालजलं यदुग्रकरणग्रामाहिमन्त्राक्षरम् ।
यत्प्रत्यूहतमःसमूहदिवसं यल्लब्धिलक्ष्मीलता-
मूलं तद्विविधं यथाविधि तपः कुर्वीत वीतस्पृहः ॥

અર્થ — જે તપ પૂર્વે ઉપાર્જન કરેલા કર્મરૂપી પર્વતને છેદવામાં વજ્ર સમાન છે, જે તપ કામરૂપી દાવાગ્નિની જ્વાળાના સમૂહને શમન કરવામાં જળ સમાન છે, જે તપ ઉગ્ર ઇન્દ્રિયોના સમૂહરૂપી સર્પને વશ કરવામાં (જાંગુલી) મંત્રાક્ષર સમાન છે, જે તપ વિઘ્નરૂપી અંધકારના સમૂહનો નાશ કરવામાં દિવસ તુલ્ય છે, તથા જે તપ લબ્ધિની લક્ષ્મીરૂપ લતાનું મૂળ છે, તેવા વિવિધ પ્રકારના તપને ઇચ્છા રહિતપણે યથાવિધિ કરવું.

यस्माद्विघ्नपरम्परा विघटते दास्यं सुराः कुर्वते,
कामः शाम्यति दाम्यतीन्द्रियगणः कल्याणमुत्सर्पति ।
उन्मीलन्ति महर्द्धयः कलयति ध्वंसं चयः कर्मणां,
स्वाधीनं त्रिदिवं शिवं च भवति श्लाघ्यं तपस्तन्न किम् ॥

અર્થ — જે તપથી વિઘ્નનો [illegible] નાશ પામે છે, દેવતાઓ દાસપણું કરે છે, કામ શાંત થાય છે, ઇન્દ્રિયોના સમૂહનું દમન થાય છે, કલ્યાણ પ્રસરે છે, [illegible] પ્રાપ્ત થાય છે, કર્મોનો સમૂહ નાશ પામે છે, તથા સ્વર્ગ અને મોક્ષ પોતાને આધીન થાય છે, એવા તપ શું શ્લાઘા કરવા લાયક નથી?

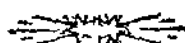
—સિંદૂરપ્રકર

अथिरं पि थिरं वंकं पि उज्जुअं दुल्लहं पि तह सुलहं ।
दुस्सज्झं पि सुसज्झं तवेण संपज्जए कज्जं ॥

અર્થ — જે વસ્તુ અસ્થિર હોય તે તપના પ્રભાવથી સ્થિર થાય છે, જે વસ્તુ વક્ર હોય તે સરળ થાય છે, જે દુર્લભ હોય તે સુલભ થાય છે, અને જે દુઃસાધ્ય હોય તે સુસાધ્ય થાય છે. સર્વ કાર્યો તપવડે સિદ્ધ થાય છે.

☆

ચેતન ! જરા વિચાર

દેવદુર્લભ માનવભવ મળ્યો સાથે શ્રી દેવગુરુધર્મની અપૂર્વ સામગ્રી મળી, તે છતાં પ્રમાદ સેવી જો દેહાધ્યાસી બની ગયો, તો સર્વ સામગ્રી મળવા છતાં પણ ઇષ્ટ ફલસિદ્ધિ કોઈ કાળે થવાની નથી એ ચોક્કસ બાબત છે

તો પછી મળેલી સામગ્રીનો સદુપયોગ કરી નિજગુણ રમણતા સ્વરૂપ ઇષ્ટ ફલની સિદ્ધિ કાં ન કરો ! દેહ અને આત્માના ભિન્ન સ્વરૂપથી અજાણ રહેવાના પરિણામે દેહ પોષણ રક્ષણ અને તેના સંવર્ધનના કાર્યમાં જ રાત દિવસ પૂર્ણ કર્યા, પણ ફળ તરીકે છેવટે રાખ સિવાય દેહનું બીજું કોઈ રૂપાંતર નથી તો તે પરિસ્થિતિ આવે તે પહેલાં દેહ આત્માના ભિન્ન સ્વરૂપ વિચારી નિજગુણ રમણતા પ્રાપ્ત કરવા શ્રી અનંતજ્ઞાની પરમાત્માએ બતાવેલ ત્રિકોટી શુદ્ધ, દાન શીયલ, તપ અને ભાવ એ ધર્મચતુષ્ટયીની આરાધના કરવા કેમ વિચાર કરતો નથી ? (જુની આવૃત્તિમાંથી)

